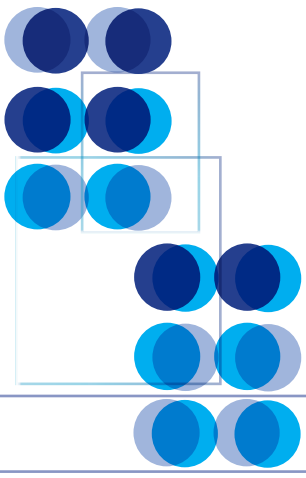

sermaye piyasasında

GüNDeM

SAYI 72 AĞUSTOS 2008

ISSN 1304-8155

Aracı Kurumların Mart 2008 Verileri

Faaliyet Verileri (sayfa 7)

Mali Verileri (sayfa 17)

temmuz
haziran
mayıs
2008
nisan
mart
şubat
ocak

Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği (TSPAKB), aracı kuruluşların üye olduğu, kamu tüzel kişiliğini haiz özdüzenleyici bir meslek kuruluşudur.

Birliğin 104 aracı kurum ve 41 banka olmak üzere toplam 145 üyesi vardır.

TSPAKB Adına İmtiyaz Sahibi

E. Nevzat Öztangut
Başkan

Genel Yayın Yönetmeni

İlkay Arıkan
Genel Sekreter

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Alparslan Budak
Genel Sekreter Yardımcısı

Editör

Ekin Fıkırkoca
Müdür Yardımcısı/Araştırma ve İstatistik

Yayın Türü: Yaygın, süreli

Sermaye piyasasında *GüNDeM*, TSPAKB'nin aylık iletişim organıdır. Para ile satılmaz.

TSPAKB

Büyükdere Caddesi No:173
1. Levent Plaza Kat:4
1. Levent 34394 İstanbul
Tel:212-280 85 67 Faks:212-280 85 89
www.tspakb.org.tr
tspakb@tspakb.org.tr

Basım

Graphis Matbaa
Yüzyıl Mah. Matbacılar Sitesi
2. Cadde No: 202/A
Bağcılar 34560 İstanbul
Tel:212-629 06 07

Bu rapora www.tspakb.org.tr adresinden ulaşabilirsiniz.

Sermaye piyasasında *GüNDeM*, Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği (TSPAKB) tarafından bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır. Bu raporda yer alan her türlü bilgi, değerlendirme, yorum ve istatistiki değerler, hazırlandığı tarih itibarıyla güvenilirliğine inanılan kaynaklardan elde edilerek derlenmiştir. Bilgilerin hata ve eksikliğinden ve ticari amaçla kullanılmasından doğabilecek zararlardan TSPAKB hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir. Raporda yer alan bilgiler kaynak gösterilmek şartıyla izinsiz yayınlanabilir.

Değerli *GüNDeM* okurları,

Yaz aylarını oldukça yoğun bir gündemle geçiriyoruz. Bir yandan son iki yıldır küresel piyasalarda yaşanan çalkantılar, öte yandan iç siyasi gelişmeler piyasalarımızın yönünü belirliyor. Ancak biz, günlük dalgalanmalardan çok etkilenmeden, piyasamızın daha sağlam bir altyapı üzerinde yükselmesi için çalışmaya devam ediyoruz.

Kuruluşumuzdan bu yana, sektörümüze çeşitli şekillerde katkıda bulunuyoruz. Son olarak, ülkemiz sermaye piyasasının ve aracı kurum sektörünün incelendiği "Turkish Capital Markets and the Brokerage Industry" adlı ilk İngilizce raporumuzu yayınladık. Raporun yurtiçinde ve yurtdışında gördüğü yoğun ilgiyi, doğru çalışmalar yaptığımızın teyidi olarak algılıyoruz. Olumlu yorumlarınız bizlere destek oluyor.

Öte yandan, dergimizin bu sayısında, aracı kurumların 2008 yılının ilk çeyreğine ait faaliyet ve mali verilerini inceliyoruz. Aracı kurum sektörüne ilişkin detayları ilerleyen sayfalarda bulacaksınız, ancak 2008 yılının ilk sonuçlarının pek sevindirici olmadığını söylememiz gerek.

Sektörün toplam gelirleri geçen seneye göre %13 oranında azalmış durumda. İşlem hacmi %10 artmasına rağmen, hisse senedi komisyon gelirleri %9

düşmüş. VOB'un hızlı gelişiminin etkisiyle, vadeli işlem komisyon gelirleri bu düşüşü kısmen telafi etmiş. Ancak sonuçta ilk üç ayda, sektörün toplam net kârı %68 azalmış, zarar eden kurum sayısı kâr edenleri geçmiş durumda.

Bu resmi tersine çevirmek için elbirliğiyle çalışıyoruz. Örneğin Sermaye Piyasası Kurulu, ulusal bir sermaye piyasası strateji belgesi oluşturmak için ilgili tüm kesimlerin görüşlerini bir araya getiriyor. Gerek yatırımcı tabanının artırılması, gerekse yeni ürünlerin kolaylıkla üretileceği yeni bir sermaye piyasası ortamının yaratılması için yapılması gerekenlerin tespit edileceği, ayrıca Avrupa Birliği yolunda bizi bekleyen değişikliklerin yer alacağı strateji belgesinin sektöre yön gösterme açısından çok yararlı olacağını düşünüyoruz.

Öte yandan, Birliğimizin uzun bir süredir üzerinde durduğu İstanbul Finans Merkezi projesi, Sayın Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Nazım Ekren tarafından geçtiğimiz ay içinde çeşitli toplantılarda ele alındı. Hükümetin bu projeyi desteklemesi, detayları ve eylem planını belirlemesi, tüm finans sektörünün gelişimi için çok olumlu bir açılım sağlayacaktır.

Piyasamızla ilgili bir diğer önemli gelişme de SPK, İMKB ve TOBB ile beraber imzaladığımız işbirliği protokolü oldu. Protokol, şirketlerin sermaye piyasasından fon sağlama imkânlarını kolaylaştırmak amacıyla ulusal bir kampanya hazırlanmasını içeriyor. Bu çerçevede, Birliğimizin eğitim ve tanıtım konularında katkıda bulunması öngörülüyor. Sermaye piyasasının potansiyel ihraççılara ve tasarruf sahiplerine etkin bir şekilde tanıtılmasının piyasamızın gelişiminde önemli bir etken olmasını öngörüyoruz.

Tüm bu projelerin hayata geçmesiyle, finans sektörünün önümüzdeki dönemde bugünkünden çok daha gelişmiş bir yapıya ulaşacağını düşünüyoruz.

Saygılarımla,

E. Nevzat ÖZTANGUT
BAŞKAN

Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Konulu Toplantı

Mali Suçları Araştırma Kurulu (MASAK) yetkililerinin katılımıyla 7 Temmuz 2008 günü Birlik merkezinde "Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkındaki Kanunun Getirdiği Yükümlülükler, Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri" konulu bir toplantı düzenlenmiştir.

Geniş bir katılımıla gerçekleştirilen toplantıda üyelerimiz uygulamada yaşanan sorunları MASAK yetkililerine iletme fırsatı bulmuştur. Açılış konuşmasını Birlik Başkanı Nevzat Öztangut'un yaptığı toplantının sunumlarına internet sitemizden ulaşılabilir.

E-Haciz Uygulaması Hakkında Bilgilendirme Toplantısı

Merkezi Kayıt Kuruluşu A.Ş. (MKK) 3 Temmuz 2008 tarihinde Birlik merkezinde E-Haciz uygulaması hakkında bir bilgilendirme toplantısı düzenlemiştir.

Toplantıda; 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 79. maddesi uyarınca düzenlenen haciz bildirilerinin Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığınca alacaklı vergi daireleri adına elektronik ortamda tebliğ edilmesi, bu tebligatlara elektronik ortamda verilecek cevapların içeriği ve yürütülecek iş akışları hakkında görüş alışverişinde bulunulmuştur.

Lisanslama Sınavlarına Hazırlık Eğitimleri

20-21 Eylül 2008 tarihlerinde düzenlenecek lisanslama sınavlarına yönelik olarak, Birliğimizce, Temel Düzey, İleri Düzey, Türev Araçlar, Kredi Derecelendirme ve Kurumsal Yönetim Derecelendirme Uzmanlığı lisanslama eğitimleri planlanarak üyelerimize duyurulmuştur.

Eğitime başvurular, eğitim tarihinden 3 gün öncesine kadar devam etmektedir. Eğitimlerle ilgili detaylı bilgiye internet sitemizde Eğitim bölümünden erişilebilir.

Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası Eğitimi

Birliğimiz, üyelerimizden gelen talepler doğrultusunda ilk kez yaz döneminde VOB-Üye Temsilcisi Eğitimi düzenlemiştir. 27 Temmuz-1 Ağustos 2008 tarihleri arasında yapılan eğitime, 11 kurumdan 18 kişi katılmıştır. Eğitimin, üyelerimizin talepleri doğrultusunda Ekim ayında tekrar düzenlenmesi planlanmaktadır.

Tüm eğitimlerimize ilişkin detaylar, Birliğimizin www.tspakb.org.tr internet adresinde Eğitim/Eğitimlerimiz bölümünden takip edilebilmektedir.

Lisans Yenileme Eğitimleri

Temmuz ayında, Temel Düzey, İleri Düzey ve Türev Araçlar Lisans Yenileme eğitimlerine toplam 122 kişi katılmıştır.

Lisans yenileme eğitimleri, her ayın ilk iş gününde Lisanslama ve Sicil Tutma Sistemine tanımlanmakta ve eğitim tarihleri, Birliğin www.tspakb.org.tr internet adresinde Eğitim/Lisans Yenileme Eğitimleri bölümünde yayınlanmaktadır.

Kişisel ve Mesleki Gelişim Eğitimleri

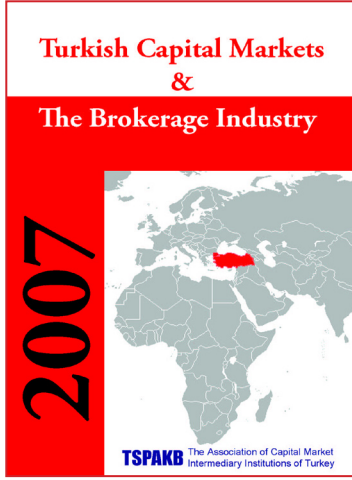
Mesleki gelişim eğitimleri kapsamında, 30 Temmuz 2008 tarihinde "Sosyal Güvenlik Reformu ile Gelen Sorunlar ve Çözüm Önerileri" eğitimi yapılmıştır. Kurumların insan kaynakları ile idari ve mali işler bölümleri yetkililerine yönelik verilen eğitimde, 5754 Sayılı Sosyal Güvenlik Reformu Kanunu ile işverenler, çalışanlar ve yöneticiler açısından yapılan değişiklikler ve genel uygulamalar konuları işlenmiştir. Eğitime 17 kişi katılmıştır. Yoğun talep alan eğitimin Ağustos ve Eylül aylarında da yapılması planlanmıştır.

Ağustos-Eylül 2008 Lisanslama Sınavına Hazırlık Eğitim Programı			
Eğitim Tarihi	Eğitim Adı	Lisans Türü	Süre
4-5 Ağustos	Genel Ekonomi	Temel Düzey	2 gün
15-17 Ağustos	Finansal Yönetim	İleri Düzey	3 gün
20-22 Ağustos	Temel Finans Matematiği, Muhasebe ve Mali Analiz	Temel Düzey	3 gün
21-24 Ağustos	Türev Araçlar, Türev Araçlarla Arbitraj ve Korunma, Vadeli Opsiyon Piyasalarının İşleyişi	Türev Araçlar	4 gün
23-24 Ağustos	Muhasebe, Denetim ve Etik Kurallar	İleri Düzey	2 gün
26-27 Ağustos	İlgili Vergi Mevzuatı	Gayrimenkul Değerleme	2 gün
28 Ağustos	İlgili Vergi Mevzuatı	Temel Düzey	1 gün
1-2 Eylül	Mesleki Mevzuat ve Etik Kurallar	Gayrimenkul Değerleme	2 gün
3 Eylül	Muhasebe, Takas ve Operasyon İşlemleri	Türev Araçlar	1 gün
4-5 Eylül	Muhasebe ve Finansal Raporlama	Kredi Derecelendirme	2 gün
4-5 Eylül	Gayrimenkul Değerleme Esasları	Gayrimenkul Değerleme	2 gün
6-7 Eylül	Genel Ekonomi ve Mali Sistem	İleri Düzey	2 gün
6 Eylül	Tahvil ve Bono Piyasaları	Temel Düzey	1 gün
6 Eylül	Diğer Teşkilatlanmış Piyasa ve Borsalar	Temel Düzey	1 gün
9 Eylül	Hisse Senedi Piyasaları	Temel Düzey	1 gün
9 Eylül	İlgili Vergi Mevzuatı	İleri Düzey	1 gün
10-11 Eylül	Kredi Derecelendirmesi	Kredi Derecelendirme	2 gün
10-12 Eylül	Uluslararası Piyasalar	İleri Düzey	3 gün
12-13 Eylül	Temel Finans Matematiği	Gayrimenkul Değerleme	2 gün
13 Eylül	Menkul Kıymet ve Diğer Sermaye Piyasası Araçları	Temel /İleri Düzey	1 gün
14 Eylül	Takas ve Operasyon İşlemleri	Temel Düzey	1 gün
14-15 Eylül	Analiz Yöntemleri	İleri Düzey	2 gün
15-16 Eylül	İnşaat ve Gayrimenkul Muhasebesi	Gayrimenkul Değerleme	2 gün
15-16 Eylül	Kurumsal Yönetim	Kurumsal Yönetim Derecelendirme	2 gün

Yıllık İngilizce Yayınımız

İlk İngilizce yayınımız olan "Turkish Capital Markets and the Brokerage Industry 2007" raporumuz Temmuz ayında yayınlandı. Raporda, Türkiye sermaye piyasasının yapısı, sermaye piyasası kurumları, temel düzenlemeler ve aracı kurumlarımızın mali, örgütsel ve insangücü kaynakları gibi bilgiler yer alıyor.

Üyelerimiz, üniversiteler, sermaye piyasası çevreleri ve yurtdışındaki çeşitli kuruluşlara gönderilen raporumuz büyük bir ilgiyle karşılandı.

Sermaye piyasası ve aracı kurum sektörü hakkında Türkiye'deki en kapsamlı İngilizce çalışma olma özelliğini taşıyan rapora Birliğimizin www.tspakb.org.tr adresindeki internet sitesinden erişilebiliyor.

toplam 11.298 adet lisans bulunmaktadır.

Lisanslama sınavları sonucunda başarılı olan adaylardan 14.516'sının lisans başvurusu Birliğimize ulaşmış olup başvuruların 13.805 adedi sonuçlandırılmıştır.

Rakamlarla Borsa Dışı İşlemler

Borsa dışında işlem gören özel sektör tahvilleri içerisinde Creditwest Faktoring Hizmetleri A.Ş. tahvilinde, Temmuz 2008'de toplam 21.730.930 YTL işlem hacmi gerçekleşmiştir.

Lisans Başvurularında Son Durum

31 Temmuz 2008 itibariyle Lisanslama ve Sicil Tutma Sistemi'nde kayıtlı kişi sayısı 27.855'e ulaşmıştır. 10.350 kişi, herhangi bir sermaye piyasası kurumunda çalışmamakta olup bu kişilere ait

Lisans Başvuruları			
Lisans Türü	Başvurulan Lisans	Onaylanan Lisans	Sonuçlanan Başvuru %
Temel Düzey	8,242	7,943	96
İleri Düzey	3,416	3,262	95
Türev Araçlar	1,023	967	95
Gayrimenkul	885	753	85
Değerleme Uzmanlığı			
Takas ve Operasyon	370	357	96
Kredi Derecelendirme	252	232	92
Kurumsal Yönetim	220	194	88
Derecelendirme			
Sermaye Piyasasında	103	94	91
Bağımsız Denetim			
Konut Değerleme	5	3	60
Toplam	14,516	13,805	95

Özcan Çikot
ocikot@tspakb.org.tr

Aracı Kurumların 2008/03 Dönemi Faaliyet Verileri

Raporumuzda, sermaye piyasasında faaliyet gösteren 98 aracı kurumun 2008/03 dönemine ilişkin toplulaştırılmış faaliyet verileri ele alınmaktadır. 2007 yılının eş döneminde ise 99 aracı kurumun verileri incelenmişti. Verilerle ilgili detaylar www.tspakb.org.tr internet sitemizde "Sermaye Piyasası Verileri" bölümünde yer almaktadır.

Hisse Senetleri Piyasası Faaliyetleri

2008'in ilk üç ayında global piyasalarda yaşanan dalgalanmayla beraber, İMKB endeksinde bir gerileme yaşanmıştır. Yıla 54.708 puan ile ilk üç ayın en yüksek seviyesinde başlayan İMKB-100 endeksi, dönem içinde değer kaybetmeye başlamış, Mart sonunda ise dönemin en düşük seviyesine, 39.015 puana gerileyerek ilk çeyreği kapatmıştır.

2008 yılının ilk 3 aylık döneminde aracı kurumlar 193 milyar YTL'lik hisse senedi işlemi gerçekleştirmiştir. Bu hacim bir önceki yılın eş dönemine göre %10'luk yükselişi ifade etmektedir.

Bilindiği üzere hisse senedi işlem hacminde en büyük pay yerli yatırımcılar tarafından gerçekleştirilmektedir. Ancak 2007/03 dönemine kıyasla 2008/03'te yerli yatırımcıların işlem hacmi payı 6 puan gerileyerek %72'ye inmiştir. Yerli yatırımcıların payının gerilemesinin nedeni ise yerli yatırımcıların işlem hacimlerinin yabancı yatırımcılara kıyasla daha yavaş artmasıdır. Yerli yatırımcıların işlem hacmindeki payı bir önceki yıla göre gerilemiş olsa da, yerli bireysel yatırımcılar %57 ile yatırımcı kategorileri arasında en yüksek paya sahiptir.

Yabancı yatırımcıların İMKB'deki işlem hacmi payı 6

Aracı Kurumların Hisse Senedi İşlem Hacmi			
	2007/03	2008/03	Değişim
Milyar YTL	175.1	193.3	10%
Milyar \$	123.9	161.2	30%

Kaynak: İMKB

Yatırımcı Bazında Hisse Senedi İşlem Hacmi		
	2007/03	2008/03
Yurtiçi Yatırımcı	77.8%	72.3%
Bireysel	63.6%	56.7%
Kurumlar	10.4%	9.9%
Kurumsal	3.8%	5.7%
Yurtdışı Yatırımcı	22.2%	27.7%
Bireysel	0.2%	0.3%
Kurumlar	15.2%	19.1%
Kurumsal	6.8%	8.3%
Toplam	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

puan artışla %28 olmuştur. Son dönemde faaliyete geçen yabancı aracı kurumlar, yabancı yatırımcıların işlem hacimlerinin artışında etkili olmuştur. 3 yabancı kökenli aracı kurum yabancı yatırımcı işlem hacminin yarısını gerçekleştirmiştir.

Merkezi yurtdışında bulunan banka ve aracı kurumları içeren yurtdışı kurumlar kategorisinin işlem hacmindeki payı geçen yıl %15 iken, bu yılın ilk çeyreğinde %19'a yükselmiştir. Bununla beraber, yurtdışında yerleşik yatırım fonları, sigorta şirketleri gibi şirketleri içeren yabancı kurumsal yatırımcıların payı ise ufak bir artış ile %8 olmuştur.

Aracı kurumların departman bazında hisse senedi işlem hacmi dağılımında en yüksek pay %29 ile yurtiçi pazarlama departmanına aittir. Diğer taraftan, ileride de bahsedileceği üzere, azalan şube sayıları ve işlem hacmine bağlı olarak şubelerde gerçekleşen işlem hacmi payında 4 puanlık bir gerileme söz konusu olmuştur.

Yurtdışı yatırımcılarda yaşanan artışa paralel olarak, yurtdışı pazarlama departmanı işlem hacminin toplamdaki payı artmıştır. Yatırımcı bazında hisse senedi işlem hacimlerine bakıldığında yurtdışı yatırımcıların payı %28 iken, departman bazında işlem hacimlerinde yurtdışı pazarlama %26 paya sahiptir. Bu fark, bazı aracı kurumların yurtdışı yatırımcıların işlem

Departman Bazında Hisse Senedi İşlem Hacmi Dağılımı		
	2007/03	2008/03
Yurtiçi Pazarlama	27.6%	28.9%
Şubeler	16.7%	13.1%
Acenteler	16.8%	13.2%
İrtibat Bürosu	2.4%	2.3%
İnternet	6.4%	8.4%
Çağrı Merkezi	0.5%	0.4%
Yatırım Fonları	0.8%	0.8%
Portföy Yönetimi	0.8%	0.6%
Kurum Portföyü	6.1%	6.1%
Yurtdışı Pazarlama	22.0%	26.2%
Toplam	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

İşlemlerini yurtdışı pazarlamanın yanı sıra acente, internet ve yurtiçi pazarlama departmanları aracılığı ile yapmasından kaynaklanmaktadır.

Öte yandan, internet üzerinden gerçekleşen hisse senedi işlemlerinin payının 2 puanlık artış ile %8'e ulaşması dikkat çekmektedir.

Sabit Getirili Menkul Kıymet Piyasası Faaliyetleri

Sabit getirili menkul kıymet (SGMK) işlemleri hem aracı kurumlar hem de bankalar tarafından yürütülmektedir. Bu bölümdeki veriler, İMKB Tahvil ve Bono Piyasasındaki işlemlerle, tescil işlemlerinin toplamından oluşmaktadır. Merkez Bankası ve Takasbank'ın işlemleri toplama dahil edilmemiştir.

SGMK işlemlerinin büyük çoğunluğu 2007/03'te olduğu gibi bu dönemde de bankalar tarafından yapılmıştır. Aracı kurumların SGMK işlem hacmi payı 2008'in ilk döneminde bir önceki yılın eş dönemine göre %18 artarak 308 milyar YTL'ye ulaşmıştır. Aracı kurumlar tarafından gerçekleştirilen SGMK işlem hacimlerinin detayı tabloda gösterilmektedir.

Aracı Kuruluşların SGMK İşlem Hacmi (Myr. YTL)			Pay		
	Hacim				
	2007/03	2008/03	Değişim	2007/03	2008/03
Banka	1,322	1,406	6%	83%	82%
Aracı Kurum	262	308	18%	17%	18%
Toplam	1,585	1,714	8%	100%	100%

Kaynak: İMKB

Aracı Kurumların SGMK İşlem Hacmi			
	2007/03	2008/03	Değişim
Kesin Alım-Satım			
Milyar YTL	35	36	4%
Milyar \$	24	30	22%
Repo-Ters Repo			
Milyar YTL	228	273	20%
Milyar \$	161	227	41%
Toplam SGMK			
Milyar YTL	262	308	18%
Milyar \$	186	257	39%

Kaynak: İMKB

Aracı kurumların 2008/03'te gerçekleştirdikleri toplam 308 milyar YTL'lik işlem hacminin 36 milyar YTL'si 2007/03'e göre ufak bir artış gösteren DİBS kesin alım-satım işlemlerinde gerçekleşmiştir. Diğer taraftan aracı kurumların toplam SGMK işlemlerinde %88'lik paya sahip olan repo-ters repo hacmi ise 2007/03'e göre %20'lik artış ile 273 milyar YTL'ye ulaşmıştır.

Yatırımcı Bazında Kesin Alım-Satım İşlem Hacmi		
	2007/03	2008/03
Yurtiçi Yatırımcı	97.3%	98.1%
Bireyler	10.1%	6.1%
Kurumlar	39.5%	40.6%
Kurumsal	47.7%	51.4%
Yurtdışı Yatırımcı	2.7%	1.9%
Bireyler	0.7%	0.2%
Kurumlar	1.9%	1.6%
Kurumsal	0.0%	0.0%
Toplam	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

Kesin alım-satım işlemleri ağırlıklı olarak yurtiçi kurumlar ve kurumsal yatırımcı tarafından yapılmaktadır. Yatırımcı bazında kesin alım-satım işlem hacmi paylarında bir önceki yılın eş dönemine göre yerli bireysel yatırımcılarda 4 puanlık bir düşüş olurken, kurumsal yatırımcılarda 3 puanlık bir artış olmuştur. Banka kökenli bir aracı kurum 2008/03'te toplam yerli kurumsal yatırımcı işlem hacminin %21'ini tek başına gerçekleştirmiştir. İşlemlerin %41'ini oluşturan yurtiçi kurumlar ise departman bazında dağılımdan görüleceği üzere kurum portföyü işlemlerini yansıtmaktadır. Yurtdışı yatırımcı

Departman Bazında Kesin Alım-Satım İşlem Hacmi		
	2007/03	2008/03
Yurtiçi Pazarlama	25.7%	27.6%
Şubeler	3.5%	1.6%
Acenteler	1.6%	2.9%
İrtibat Bürosu	0.1%	0.0%
İnternet	0.0%	0.0%
Çağrı Merkezi	0.1%	0.1%
Yatırım Fonları	30.8%	25.4%
Portföy Yönetimi	2.4%	2.6%
Kurum Portföyü	33.2%	37.9%
Yurtdışı Pazarlama	2.7%	1.9%
Toplam	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

rımcıların ise genel itibarıyla SGMK işlemlerinde aracı kurumları tercih etmedikleri görülmektedir.

Kesin alım-satım işlem hacminde, kurum portföyünün payı %38 olup, bu işlemlerin dörtte üçünü iki aracı kurum gerçekleştirmiştir. Yurtiçi pazarlama departmanının payı bir önceki yılın aynı dönemine göre ufak bir artışla %28'e yükselmiştir. Azalan şube sayısına bağlı olarak şubelerin işlem hacmi payı yaklaşık iki puan gerileyip %2'nin altına inmiştir. Artan acente sayısına bağlı olarak işlem hacmi payı ise bir önceki yılın eş dönemine göre yaklaşık iki kat artarak %3'e yükselmiştir. Kurumların yönettiği yatırım fonlarının toplam işlem hacmi içindeki payı 2007/03'e göre 5 puanlık düşüşle %25'e inmiştir.

Yatırımcı bazında repo-ters repo işlemlerinin tamamına yakını yerli yatırımcılar gerçekleştirmiştir. Yatırım fonları, sigorta şirketleri, portföy yönetim şirketleri gibi kurumsal yatırımcılar aracı kurumların repo hacminin %80'ini oluşturmuştur.

Yatırımcı Bazında Repo-Ters Repo İşlem Hacmi		
	2007/03	2008/03
Yurtiçi Yatırımcı	98.0%	99.7%
Bireyler	31.7%	13.0%
Kurumlar	8.5%	6.5%
Kurumsal	57.8%	80.2%
Yurtdışı Yatırımcı	2.0%	0.3%
Bireyler	0.1%	0.1%
Kurumlar	1.8%	0.1%
Kurumsal	0.1%	0.1%
Toplam	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

Departman Bazında Repo-Ters Repo İşlem Hacmi		
	2007/03	2008/03
Yurtiçi Pazarlama	57.5%	65.9%
Şubeler	7.2%	3.9%
Acenteler	3.1%	2.5%
İrtibat Bürosu	0.2%	0.1%
İnternet	0.1%	0.1%
Çağrı Merkezi	0.1%	0.1%
Yatırım Fonları	24.4%	22.3%
Portföy Yönetimi	0.5%	0.7%
Kurum Portföyü	4.8%	4.2%
Yurtdışı Pazarlama	2.0%	0.3%
Toplam	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

Repo işlemleri daha çok yurtiçi pazarlama (%66) ve yatırım fonları (%22) departmanları aracılığı ile gerçekleştirilmiştir.

Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası Faaliyetleri

2008 yılının ilk üç ayında Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası'nda gerçekleşen işlem hacmi bir önceki yılın eş dönemine göre yaklaşık dört katlık artış göstererek 118 milyar YTL'ye ulaşmıştır. Bu işlem hacminin 109 milyar YTL'sini aracı kurumlar gerçekleştirirken, 9 milyar YTL'lik kısmı bankalar tarafından yapılmıştır. 2007/03'te %86 olan aracı kurumların VOB işlemlerindeki payı 2008/03'te %92'ye yükselmiştir.

Aracı kurumların payının artışında, işlem yapan aracı kurum sayısının yükselmesi de etkili olmuştur. 2007/03'te 45 kurum VOB'da işlem gerçekleştirirken, 2008/03'te 57 aracı kurum işlem yapmıştır.

2008/03'te toplam işlem hacminin %51'i beş aracı kurum tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu oran geçen yılın aynı döneminde de benzer seviyede idi.

Yatırımcı bazında VOB işlem hacmi incelendiğinde, yerli yatırımcıların payı toplamda 5 puan azalırken, yerli bireysel yatırımcıların payı 10 puan kadar artarak %63'e yükselmiştir. Diğer taraftan yurtiçi kurumların işlem hacmi dört kat artmış, ancak toplamdaki payları 2007/03'e göre 16 puan gerileyerek %16'ya inmiştir. İşlem yapan aracı kurumlardan sadece bir tanesi toplam yurtiçi kurum işlem hacminin %68'ini gerçekleştirmiştir.

Aracı Kurum ve Bankaların VOB İşlem Hacmi (mn. YTL)					
	Hacim			Pay	
	2007/03	2008/03	Değişim	2007/03	2008/03
Banka	3,994	9,033	126.1%	13.7%	7.7%
Aracı Kurum	25,182	108,545	331.0%	86.3%	92.3%
Toplam	29,176	117,579	303.0%	100.0%	100.0%

Kaynak: VOB

Yurtdışı yatırımcılar tarafında, kurumsal yatırımcıların payı yaklaşık 10 puan artarak %14'e çıkmıştır. Bu artışta etkili olan bir kurum, toplam yurtdışı kurumsal yatırımcı işlem hacminin %79'unu tek başına gerçekleştirmiştir. Yurtdışı kurumların VOB işlem hacmi nominal olarak artmasına rağmen, toplamdaki payı %6'ya gerilemiştir.

Departman bazında VOB işlem hacmi dağılımında 2007/03'e göre önemli değişimler meydana gelmiştir. En önemli değişim yurtiçi pazarlama ile internet arasında gerçekleşmiştir. 2007'nin ikinci yarısında bir aracı kurumun, yurtiçi pazarlama departmanındaki VOB işlemlerini ağırlıklı olarak internet üzerinden

yapmaya başlaması bu sonuçta etkilidir. Bu aracı kurumun 2008/03'te internet üzerinden gerçekleşen VOB işlem hacmi payı %44'tür.

Şubelerin VOB işlem hacmi payında da 3 puanlık bir artış mevcuttur. Bu artışta vadeli işlemlere 2007 yılının ikinci yarısında başlayan bir aracı kurum etkili olmuştur.

Yurtdışı pazarlama departmanının payındaki 5 puanlık artışa en önemli katkısı yabancı yatırımcı işlemlerinde uzmanlaşmış bir aracı kurum yapmıştır. Bu aracı kurum 2008/03 döneminde toplam yurtdışı pazarlama departmanı işlem hacminin %56'sını gerçekleştirmiştir.

Yatırım Bankacılığı Faaliyetleri

Yatırım bankacılığı faaliyetlerinde 2007 sonu itibarıyla 334 adet proje 2008 yılına devrolurken, yılın ilk üç ayında 100 adet yeni kurumsal finansman sözleşmesi imzalanmıştır. Aynı dönem içinde 31 adet proje tamamlanmış, 27 projenin süresi dolmuş, 6 proje ise fesih edilmiştir. Sonuç itibarıyla 2008/03 döneminin sonunda aracı kurumlarda toplam 370 adet kurumsal finansman projesi mevcuttur.

2007 yılından devrolan 21 adet birincil halka arz projesine bu dönem 2 adet daha eklenmiştir. Ancak ilk çeyrekte hiçbir proje tamamlanmamıştır. Diğer taraftan, fesih edilen 2 proje ile beraber dönem sonunda aracı kurumların elinde toplam 21 birincil halka arz projesi mevcuttur. Bununla beraber ikincil halka arzlar tarafında ise bir gelişme olmamıştır.

Şirket satın alma ve birleşme projeleri kurumsal finansman departmanlarının en yoğun olarak çalıştıkları konular arasındadır. Bu projelerin alış tarafında 7 adet proje tamamlanmış, 39 proje ise bir sonraki döneme devretmiştir. Satış tarafında ise 6 adet proje dönem içinde tamamlanmış, 104 proje bir sonraki döneme devretmiştir. Devreden projelerin dörtte biri bir aracı kuruma aittir.

Finansal ortaklık projelerinde önemli bir değişim olmamıştır. Devam eden 16 projenin 13'ü bir aracı kuruma aittir.

Yatırımcı Bazında VOB İşlem Hacmi		
	2007/03	2008/03
Yurtiçi Yatırımcı	86.0%	80.6%
Bireysel	52.6%	63.0%
Kurumlar	31.6%	16.1%
Kurumsal	1.9%	1.5%
Yurtdışı Yatırımcı	14.0%	19.4%
Bireysel	0.4%	0.0%
Kurumlar	10.3%	5.8%
Kurumsal	3.2%	13.6%
Toplam	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

Departman Bazında VOB İşlem Hacmi		
	2007/03	2008/03
Yurtiçi Pazarlama	30.5%	15.7%
Şubeler	19.6%	23.0%
Acenteler	7.7%	6.0%
İrtibat Bürosu	2.1%	2.9%
İnternet	5.3%	16.7%
Çağrı Merkezi	0.3%	0.2%
Yatırım Fonları	0.8%	0.7%
Portföy Yönetimi	0.2%	0.3%
Kurum Portföyü	19.7%	15.2%
Yurtdışı Pazarlama	14.0%	19.4%
Toplam	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

Kurumsal Finansman Faaliyetleri (Proje Sayıları)

	2007/03			2008/03			
	Tamam- lanan	Dönem Başı	Yeni Sözleşme	Tamam- lanan	Süresi Dolan	Fesih Edilen	Dönem Sonu
Birincil Halka Arz	3	21	2	0	0	2	21
İkincil Halka Arz	0	0	0	0	0	0	0
SAB-Alış	2	42	10	7	6	0	39
SAB-Satış	5	96	26	6	9	3	104
Finansal Ortaklık	0	15	1	0	0	0	16
Özelleştirme-Alış	4	58	14	4	7	0	61
Özelleştirme-Satış	5	50	10	3	0	1	56
Sermaye Artırımı	0	9	3	1	2	0	9
Temettü Dağıtımı	1	3	2	0	0	0	5
Diğer Danışmanlık	12	40	32	10	3	0	59
Toplam	32	334	100	31	27	6	370

Kaynak: TSPAKB

lüğünde %25'lik bir artış söz konusudur. 2007/03'te 2,6 milyar YTL olan toplam portföy büyüklüğü, 2008/03'te 3,3 milyar YTL'ye ulaşmıştır. Portföy büyüklüğündeki en büyük artış B tipi yatırım fonlarında gerçekleşmiştir. B tipi yatırım fonu portföyü 2007/03'e göre %22 artarak 2,6 milyar YTL'lik büyüklüğe ulaşmıştır.

Özelleştirme kapsamındaki kurumların alımına dair 4 proje dönem içinde tamamlanmıştır. Diğer taraftan Özelleştirme İdaresi Başkanlığına özelleştirmeler için danışmanlık veren aracı kurumlar ellerindeki projelerin 3'ünü sonuçlandırmıştır.

Diğer danışmanlık sözleşmeleri, çeşitli yatırımlar için yapılan fizibilite çalışmaları, şirket değerlemesi ve yeniden yapılandırılması gibi işleri kapsamaktadır. Dönem başından devreden 40 projeye 2008 yılının ilk üç ayında 32 adet yeni proje katılmıştır. İlk çeyrekte 10 diğer danışmanlık projesi tamamlanırken 59 adet proje bir sonraki döneme devretmiştir.

Portföy Yönetimi Faaliyetleri

Aracı kurumların bir diğer faaliyet alanı olan portföy yönetiminde veriler incelenirken bir yatırımcının birden fazla aracı kurumda portföy yönetimine dair hesabı olabileceği göz önünde tutulmalıdır.

2008 Mart sonu itibariyle portföy yönetimi hizmeti sunan 43 adet aracı kurum bulunmaktadır. Yatırımcı sayısında önceki yıla göre ufak bir gerileme yaşanırken, yönetilen portföy büyük-

Yönetilen ortalama portföy büyüklükleri değerlendirildiğinde en büyük değişimin B tipi yatırım fonlarında olduğu görülmektedir. Ortalama B tipi yatırım fonu portföy büyüklüğü %21 artarak 40 milyon YTL olmuştur. Portföy yönetimine başvuran diğer kurumların ortalama portföy büyüklüğü de yaklaşık iki kat artarak 13,5 milyon YTL olmuştur. Bu artışın en önemli sebebi banka kökenli bir aracı kurumun ilgili bankanın tasarruf

Aracı Kurumlarda Portföy Yönetimi Faaliyetleri

	2007/03	2008/03	Değ.
Aracı Kurum Sayısı	43	43	0.0%
Yatırımcı Sayısı	839	817	-2.6%
Bireysel	683	659	-3.5%
A Tipi Yatırım Fonu	50	52	4.0%
B Tipi Yatırım Fonu	64	65	1.6%
Diğer Kurumsal	12	18	50.0%
Diğer Kurum	30	23	-23.3%
Portföy Büyüklüğü (mn. YTL)	2,657	3,322	25.0%
Bireysel	114	130	14.0%
A Tipi Yatırım Fonu	146	163	11.4%
B Tipi Yatırım Fonu	2,103	2,574	22.4%
Diğer Kurumsal	104	145	39.0%
Diğer Kurum	190	311	63.8%
Ort. Portföy Büyüklüğü (mn. YTL)	3.2	4.1	28.4%
Bireysel	0.2	0.2	18.1%
A Tipi	2.9	3.1	7.1%
B Tipi	32.9	39.6	20.5%
Diğer Kurumsal	8.7	8.0	-7.3%
Diğer Kurum	6.3	13.5	113.7%

Kaynak: TSPAKB

Portföy Yönetim Şirketleri	2007/03	2008/03	Değ.
Portföy Yönetim Şirketi Sayısı	18	18	0.0%
Yatırımcı Sayısı	2,339	2,370	1.3%
Bireysel	1,898	1,890	-0.4%
Kurumsal-Tüzel	441	480	8.8%
Portföy Büyüklüğü (mn. YTL)	26,096	31,794	21.8%
Bireysel	737	756	2.6%
Kurumsal-Tüzel	25,359	31,038	22.4%
Ort. Portföy Büyüklüğü (mn. YTL)	11.2	13.4	20.2%
Bireysel	0.4	0.4	3.0%
Kurumsal-Tüzel	57.5	64.7	12.4%

Kaynak: SPK

sandıklarını portföy yönetiminde değerlendirmeye başlamasıdır.

Aracı kurumlar gibi portföy yönetim şirketleri de portföy yönetimi faaliyeti yapabilmektedir. SPK'nın yayınlamış olduğu verilere göre 18 portföy yönetim şirketi faaliyettedir. Bu şirketlerde yatırımlarını değerlendiren yatırımcı sayısında ufak bir artış gerçekleşmiştir. Bireysel yatırımcı sayısında gerileme yaşanırken; yatırım fonları, yatırım ortaklıkları, emeklilik yatırım fonları ve sigorta şirketlerinden oluşan kurumsal-tüzel yatırımcı sayısı 39 adet artarak 480 olmuştur.

Yatırımcı sayısındaki bu artışla beraber, yönetilen portföy büyüklüğü de yaklaşık %22 yükselerek 32 milyar YTL'ye ulaşmıştır. Bu artışın tamamına yakını kurumsal-tüzel yatırımcı grubundan kaynaklanmaktadır. Bu kurumların ortalama portföy büyüklüğü 58 milyon YTL'den 65 milyon YTL'ye yükselmiştir.

Kredili İşlemler

Kredili işlemlere ilişkin veriler incelenirken, portföy yönetim faaliyetlerinde olduğu gibi bir yatırımcının birden fazla kurumda hesabı olabileceği göz önünde tutulmalıdır. Mart 2008 sonu itibarıyla aracı kurumlarda kredili işlem sözleşmesi olan yatırımcı sa-

Kredili İşlemler	2007/03	2008/03	Değ.
Sözleşmeli Yatırımcı Sayısı	46,056	50,375	9.4%
Kredi Kullanan Yatırımcı Sayısı	10,306	10,270	-0.3%
Kredi Bakiyesi (bin YTL)	429,129	386,847	-9.9%
Kişi Başına Kredi (bin YTL)	42	38	-9.5%

Kaynak: TSPAKB

yısı 2007/03'e göre %9 artarak 50.000'i aşmıştır. Bu yüksek rakama karşın kredi kullanan yatırımcı sayısı 10.000 civarındadır. Bununla beraber, kullanılan kredi bakiyesi %10 gerileyerek 2008/03'te 387 milyon YTL olmuştur. Bu düşüşe bağlı olarak kişi başına düşen ortalama kredi bakiyesi de 42.000 YTL'den 38.000 YTL'ye gerilemiştir. Bu durum 2008 yılında beklentilerin olumsuz yönde geliştiğine işaret etmektedir.

Şube Ağı

Şube Ağı	2007/03	2008/03	Adet Değ.
Şube	244	215	-29
İrtibat Bürosu	63	52	-11
Acente Şubesi	4,598	5,158	560
Toplam	4,905	5,425	520

Kaynak: TSPAKB

Mart 2008 sonu itibarıyla aracı kurumların yatırımcılara ulaşmakta kullandıkları merkez dışı fiziki satış noktaları hızlı bir artış ile 5.425'e ulaşmıştır. Aracı kurumların doğrudan sahip olduğu şube ve irtibat bürosu sayılarında gerileme yaşanırken, çoğunlukla banka şubelerini yansıtan acente sayısında 560 adetlik artış gerçekleşmiştir.

Aracı Kurum Sayısı	2007/03	2008/03
Şubesi Olan	41	40
İrtibat Bürosu Olan	31	24
Acentesi Olan	26	24

Kaynak: TSPAKB

2008'in ilk çeyreğinde şubesi olan aracı kurum sayısı 2007'nin aynı dönemine göre bir adet azalırken, irtibat bürosu olan kurum sayısında 7 adetlik bir gerileme gerçekleşmiştir. Acentesi olan aracı kurum sayısında 2 adetlik gerileme yaşanmıştır. Acentelik sözleşmelerini sonlandıran her iki aracı kurum da yabancı yatırımcı işlemlerinde uzmanlaşmış kurumlardır.

İnternet İşlemleri

İnternet üzerinden yatırımcılara hizmet sunan aracı kurum sayısı Mart 2007'ye göre 4 adet artarak 66 olmuştur. 2007'nin ilk çeyreğine göre internet hizmeti veren ancak el değiştiren bir kurum ile geçici olarak faaliyetlerine ara veren bir kurum internet işlemlerini durdurmuştur. Öte yandan, bir tanesi sadece vadeli işlemler hizmeti sunan toplam 6 yeni aracı kurum ise internet üzerinden hizmet vermeye başlamıştır.

Mart 2008 itibariyle internet üzerinden hisse senedi hizmeti veren 65, DİBS kesin alım-satım hizmeti veren 12, vadeli işlem ve opsiyon alım-satım hizmeti sunan 27 aracı kurum bulunmaktadır. Bu kurumlardan 37'si sadece hisse senedi işlemi hizmeti verirken 2'si de sadece vadeli işlem hizmeti vermiştir. Bu bölümdeki veriler incelenirken bir yatırımcının birden fazla aracı kurumda işlem yapabileceği göz önünde tutulmalıdır.

İnternette hisse senedi işlemi yapan yatırımcı sayısı 100.000 civarındadır. Yatırımcı sayısındaki %2'lik gerilemeye rağmen hem işlem sayısında hem de işlem hacminde bir artış gerçekleşmiştir. 2008'in ilk üç ayında internette gerçekleşen işlem hacmi 16 milyar YTL seviyesini geçmiştir.

DİBS kesin alım-satım işlemlerinde ise internette yapılan işlem bir önceki yılın ilk üç ayına göre gerileme göstermiş, işlem hacmi 5 milyon YTL'ye düşmüştür.

İnternet İşlemleri			
	2007/03	2008/03	Değ.
Aracı Kurum Sayısı	62	66	6%
Hisse Senedi			
İşlem Yapan Yatırımcı Sayısı	102,109	100,528	-2%
İşlem Sayısı	3,437,197	4,291,315	25%
Hacim (mn. YTL)	11,111	16,157	45%
DİBS Kesin Alım-Satım			
İşlem Yapan Yatırımcı Sayısı	259	189	-27%
İşlem Sayısı	869	615	-29%
Hacim (mn. YTL)	9	5	-47%
Vadeli İşlem ve Opsiyon			
İşlem Yapan Yatırımcı Sayısı	909	2,592	185%
İşlem Sayısı	56,187	731,731	1202%
Hacim (mn. YTL)	1,294	18,047	1295%
Kaynak: TSPAKB			

İnternette yapılan vadeli işlemlerde çok hızlı bir artış söz konusudur. İşlem yapan yatırımcı sayısı 2007/03'e göre yaklaşık 3 katlık artış ile 2.592 kişiye ulaşmıştır. İnternette gerçekleşen vadeli işlem hacmi ise 2008'in ilk üç ayında 2007'nin eş dönemine göre 14 katlık artış sonucu 18 milyar YTL'ye çıkmıştır. Gerçekleşen bu hacmin %44'ü VOB işlemlerini yurtiçi pazarlamadan internete taşıyan bir aracı kurumdan kaynaklanmaktadır.

Çağrı Merkezi İşlemleri

Çağrı Merkezi İşlemleri			
	2007/03	2008/03	Değ.
Aracı Kurum Sayısı	13	12	-8%
Hisse Senedi			
İşlem Yapan Yatırımcı Sayısı	13,695	15,291	12%
İşlem Sayısı	165,429	104,398	-37%
Hacim (mn. YTL)	799	801	0%
DİBS Kesin Alım-Satım			
İşlem Yapan Yatırımcı Sayısı	190	146	-23%
İşlem Sayısı	390	408	5%
Hacim (mn. YTL)	24	18	-27%
Vadeli İşlem ve Opsiyon			
İşlem Yapan Yatırımcı Sayısı	260	301	16%
İşlem Sayısı	2,354	5,334	127%
Hacim (mn. YTL)	64	240	276%
Kaynak: TSPAKB			

2008 Mart sonu itibariyle çağrı merkezi olan aracı kurum sayısı 12 adet olarak görülmektedir. Önceki yıllarda bu verileri sağlayan bir aracı kurum 2008/03 döneminde yazılım sisteminin değişmesi sebebiyle çağrı merkezi ile ilgili verileri Birliğimize sunamamıştır. Ancak 2007'de bu kurumun sektörün çağrı merkezi faaliyetlerindeki payı %0,5'in altında idi.

İnternet işlemlerinde olduğu gibi çağrı merkezi işlemlerinde de bir yatırımcı birden fazla kurum üzerinden işlem yapabilmektedir.

Mart 2008 itibariyle 12 kurumun çağrı merkezinin hisse senedi işlemi yapılmıştır. Çağrı merkezinden hisse senedi işlemi yapan yatırımcı sayısı 2007'nin ilk üç aylık dönemine göre %12 artarak 15.000'i geçmiştir. Artan yatırımcı sayısına karşın işlem hacminde değişim olmamış ve 800 milyon YTL civarında kalmıştır.

2008'in ilk üç ayında 6 kurumun çağrı merkezin-

den DİBS işlemi yapılmıştır. DİBS kesin alım-satım işlemlerinde internet işlemlerinde olduğu gibi gerileme yaşanmıştır. İşlem hacmi %27'lik düşüş ile 18 milyon YTL'ye inmiştir.

Çağrı merkezinden yapılan vadeli işlemlerde ise bir artış söz konusudur. 4 kurumdan işlem yapan 301 yatırımcının işlem hacmi 2007 yılının ilk üç ayına göre yaklaşık 4 kat artarak 240 milyon YTL olmuştur.

Çalışan Profili

2004'ten itibaren 5.900 civarında olan çalışan sayısı 2008'in ilk çeyreğinde 5.767'ye düşmüştür. Bu gerilemeye rağmen 2008 Mart sonu itibariyle aracı kurumlarda ortalama çalışan sayısı 59'da kalmıştır.

Aracı Kurumların Toplam Çalışan Sayısı			
	2007/03	2007/12	2008/03
Toplam	5,911	5,860	5,767

Kaynak: TSPAKB

Çalışanların Departman Dağılımı

Aracı kurumlarda çalışanlar ağırlıklı olarak merkez dışı örgütlerde istihdam edilmektedir. Merkez dışı

Çalışanların Departman Dağılımı		
	2007/03	2008/03
Merkez Dışı Örgütler	31.3%	29.6%
Şube	19.7%	18.9%
Acente	8.3%	7.7%
İrtibat Bürosu	3.3%	3.0%
Mali ve İdari İşler	15.0%	16.0%
Broker	9.5%	9.4%
Dealer	9.0%	9.3%
Yurtiçi Satış (Merkez)	5.3%	5.4%
Araştırma	4.1%	4.3%
Bilgi İşlem	2.7%	3.3%
İç Denetim-Teftiş	3.0%	3.0%
Kurumsal Finansman	2.5%	2.8%
Hazine	2.5%	2.5%
Yurtdışı Satış	1.9%	2.4%
İnsan Kaynakları	1.2%	1.2%
Portföy Yönetimi	1.1%	0.9%
Diğer	10.9%	9.7%
Toplam	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

Departmanlarda Ortalama Çalışan Sayısı		
	2007/03	2008/03
Mali ve İdari İşler	8.9	9.4
Dealer	5.9	6.0
Yurtiçi Satış (Merkez)	5.5	5.9
Broker	6.3	5.7
Yurtdışı Satış	4.2	4.4
Kurumsal Finansman	3.9	4.4
Araştırma	4.3	4.1
Bilgi İşlem	2.5	2.9
Hazine	2.7	2.7
Portföy Yönetimi	2.3	1.9
İç Denetim-Teftiş	1.9	1.8
İnsan Kaynakları	1.6	1.7
Diğer	7.3	6.1

Kaynak: TSPAKB

örgütlerde çalışanların oranı bir önceki yılın Mart sonuna göre yaklaşık 1 puanlık gerileme ile %30'a inmiştir. Personelin %19'u şubelerde çalışmaktadır. Şubeleri, %8 ve %3 ile sırasıyla acente ve irtibat büroları takip etmektedir.

Merkez dışı örgütlerden sonra mali ve idari işler departmanı gelmektedir. Her kurumda bulunan bu departmanda görev alan ortalama çalışan sayısı 9 civarındadır. Broker ve dealer kadroları ise en çok çalışanın bulunduğu diğer departmanlardır. Genel olarak, çalışanların departmanlarına göre dağılımı 2007'nin ilk üç ayına göre önemli bir değişiklik göstermemiştir.

Kurumlar, dealer, yurtiçi satış ve broker olarak ortalama 6'şar kişi istihdam etmektedir. Yurtdışı satış, kurumsal finansman ve araştırma departmanlarında çalışanların ortalama sayısı ise 4'te kalmıştır.

Merkez dışı örgütlerde ortalama çalışan sayısı 2007/03 dönemine göre değişmemekle beraber, ortalama 8'dir.

2008/03 dönemi itibariyle çalışan sayılarına göre aracı kurumlar incelendiğine, kurumların yaklaşık

Merkez Dışı Örgütlerde Ortalama Çalışan Sayısı		
	2007/03	2008/03
Şube	4.8	5.1
İrtibat Bürosu	3.1	3.3
Genel Ortalama	7.9	8.4

Kaynak: TSPAKB

Çalışan Sayılarına Göre Aracı Kurumlar (2008/03)			
Çalışan Sayısı	Aracı Kurum Sayısı	Çalışan Sayısı	İstihdam Payı
1-9	8	60	1.0%
10-24	28	491	8.5%
25-49	28	983	17.0%
50-99	18	1,264	21.9%
100-149	6	757	13.1%
150-199	3	513	8.9%
200+	7	1,699	29.5%
Toplam	98	5,767	100.0%

Kaynak: TSPAKB

yarısının 10 ile 49 arasında çalışan istihdam ettiği görülmektedir. 16 kurumun ise 100 ve üzerinde çalışanı bulunmaktadır.

Çalışanların Eğitim Durumu

Çalışanların Eğitim Durumu		
	2007/03	2008/03
Yüksek Lisans	9.5%	10.5%
Lisans	57.0%	57.6%
Yükseköğretim	7.4%	6.3%
Lise	20.6%	20.1%
Ortaokul	2.4%	2.3%
İlkokul	3.1%	3.1%
Toplam	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

2008/03 döneminde çalışanların %75'i 2007/03'te olduğu gibi bir yüksek öğretim kurumunda mezun durumdadır. Yüksek lisans diplomasına sahip çalışanların

sayısının oranı 1 puan artarak %11'e ulaşırken, diğer eğitim seviyelerinde ufak değişimler yaşanmıştır.

Çalışanların Yaş Dağılımı

Aracı kurumlarda çalışanların yaş dağılımı incelendiğinde genç çalışan sayısının düştüğü görülmektedir. 35 yaşın altındaki çalışan sayısının 369 adet azalması sonucunda 2008 Mart sonu itibarıyla bu gruptaki çalışanların oranı %61'den %56'ya gerilemiştir.

35 yaşın altındaki oransal gerilemeye karşın 36-50 yaş arasında ise bir artış

Çalışanların Yaş Dağılımı		
	2007/03	2008/03
18-25	8.6%	7.6%
26-30	22.7%	20.1%
31-35	30.1%	28.8%
36-40	22.0%	24.8%
41-45	10.3%	11.7%
46-50	3.8%	4.5%
51-55	1.5%	1.6%
56-60	0.7%	0.5%
61-	0.4%	0.5%
Toplam	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

mevcuttur. 2007/03'te %36 olan bu yaş aralığındaki çalışan sayısı oranı, 2008/03'te %41'e ulaşmıştır. Bu durum, aracı kurum sektöründe deneyimli çalışan sayısının arttığına, yeni personel alımlarının ise yaşladığına işaret etmektedir.

Çalışanların İş Tecrübesi

Aracı kurumlarda çalışanlar iş tecrübesi bazında değerlendirildiğinde, ağırlığın 5 ile 15 yıl arası tecrübede toplandığı görülmektedir. Diğer taraftan 10 yıl altı deneyime sahip

Çalışanların İş Tecrübesi (Yıl)		
	2007/03	2008/03
0-2	14.2%	13.6%
2-5	16.9%	15.8%
5-10	28.9%	25.5%
10-15	22.7%	25.4%
15+	17.4%	19.8%
Toplam	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

çalışanların sayısı gerilemiş, oranı 2007 Mart dönemine göre 5 puan düşerek %55 olmuştur. Buna bağlı olarak 10 yıl üzeri tecrübede ise bir önceki yılın eş dönemine göre artış söz konusudur.

GENEL DEĞERLENDİRME

2008 yılının ilk üç ayında hisse senetleri piyasasında işlem hacmi bir önceki yıla göre %10 artarak 193 milyar YTL'ye ulaşmıştır. Bu dönemde yurtdışı yatırımcıların hisse senedi işlem payı %28'e çıkmıştır.

Aracı kurumlar SGMK işlemlerinde %18 paya sahiptir. Aracı kurumların gerçekleştirdiği SGMK işlemlerinin tamamına yakını yerli yatırımcılar tarafından yapılırken, bu işlemler en fazla yatırım fonları ve yurtiçi pazarlama departmanları aracılığı ile gerçekleştirilmiştir.

Vadeli işlemler tarafında ise SGMK işlemlerinin aksine aracı kurumlar toplam işlemlerin %90'ından fazlasını gerçekleştirmektedir. 2008'in ilk çeyreğinde aracı kurumların VOB işlemlerinin beşte birini yabancı yatırımcılar gerçekleştirmiştir.

Yatırım bankacılığı faaliyetleri 2008 yılının ilk döneminde oldukça yoğun geçmiştir. Bu dönem içinde tamamlanan 31 proje ağırlıklı olarak şirket satın alma ve birleşmeleri ile özelleştirme alanlarındadır.

Portföy yönetiminde B tipi yatırım fonlarının ağırlığı

devam etmiştir. Toplamda portföy yönetimi yatırımcı sayısı fazla değişmese de bu yatırımcıların portföy büyüklükleri 2007/03'e göre %25 artmış ve 3,3 milyar YTL'ye ulaşmıştır.

Kredili işlemlerde ise kredi kullanan yatırımcı sayısında önemli bir değişim olmazken, kişi başına kullanılan kredi tutarı olumsuz beklentilerle 42.000 YTL'den 38.000 YTL'ye düşmüştür.

Aracı kurumların müşterilerine ulaşmakta kullandıkları fiziki satış noktalarından banka şubelerini yansıtan acente sayısı 2008'in ilk çeyreğinde artarken, aracı kurumların doğrudan sahip olduğu şube ve irtibat bürosu sayısında gerileme yaşanmıştır.

İnternet hizmeti sunan 66 aracı kurumun tamamına yakını hisse senedi işlemine imkan verirken, 2 aracı kurum ise sadece vadeli işlem imkanı sağlamıştır. Hisse senedi işlem hacminin %8'i, VOB işlemlerinin ise %17'si internet üzerinde gerçekleşmiştir. Çağrı merkezi ise fazla tercih edilmemiştir.

Aracı kurum sektörünün çalışan sayısında bir gerileme yaşanmış ve Mart sonunda çalışan sayısı 5.767'ye düşmüştür. Özellikle şube, acente ve irtibat bürosu gibi merkez dışı örgütlerde istihdam edilen çalışan sayısı azalmıştır. 35 yaş altı çalışanların sayısındaki düşüş dikkat çekicidir.

Mart 2008 itibariyle, çalışanların dörtte üçü bir yüksek öğretim kurumundan mezun durumdayken sektörün %70'i 5 yıl ve üzeri deneyime sahip çalışanlardan oluşmaktadır.

Gökben Altaş
galtas@tspakb.org.tr

Aracı Kurumların 2008/03 Dönemi Mali Verileri

Birliğimiz aracı kurumların üçer aylık dönemlerdeki mali verilerini derleyip konsolide etmektedir. Bu raporda sunulan veriler 98 aracı kurumun uluslararası finansal raporlama standartlarına göre hazırlanmış ve bağımsız denetimden geçmiş finansal tablolarının toplulaştırılmasıyla elde edilmiştir. 10 aracı kurumun mali tabloları iştirakleri ile konsolide edilmiştir. Analizlerin detaylı verilerine www.tspakb.org.tr adresinden ulaşılabilir.

Bilindiği üzere, 2008 yılından itibaren diğer finans kurumları gibi aracı kurumlar, mali tablolarını Sermaye Piyasası Kurulunun 9 Nisan 2008 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan Seri:11 No:29 "Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği"ni göz önünde bulundurarak hazırlamaya başlamıştır. Kurumlar tebliğe göre, 31/12/2007 ve 31/03/2008 bilançolarını hazırlamış, gelir tablolarında ise 2007 ve 2008 yıllarının ilk çeyreğini karşılaştırmalı olarak sunmuştur. Ancak, incelenen kurumlardan bir tanesi SPK onayı doğrultusunda mali hesap dönemini bir ay geriye çekmiştir. Diğer bir ifadeyle, bu aracı kurumun karşılaştırılan dönemleri 2007 Kasım ayı ile 2008 Şubat ayıdır.

Yeni tebliğ doğrultusunda hazırlanan bazı kalemlerin muhasebeleştirilmesinin farklılaşması ile aynı hesap dönemlerine ait önceki verilerle ufak farklılıklar oluşmuştur.

BİLANÇO ANALİZİ

VARLIKLAR

Mart 2008 itibarıyla, aracı kurumların toplam varlıkları 2007 yılı sonuna göre %6 artarak 3,8 milyar YTL'den 4 milyar YTL'ye (3,1 milyar \$) ulaşmıştır. Bununla beraber, dönen ve duran varlıkların toplam varlıklardaki payı değişmeyerek sırasıyla %88 ve %12 düzeyinde kalmıştır.

DÖNEN VARLIKLAR

2008/03 döneminde, dönen varlıkların içerisinde en yüksek pay %35 ile nakit ve nakit benzeri varlıklara aittir. 1,4 milyar YTL civarında olan bu kalem altında vadeli ve vadesiz banka mevduatları ile ters repo alacakları önemli yer tutmaktadır. Karşılaştırılan dönemler arasında 1,1 milyar YTL civarında olan banka mevduatları çok değişmezken, kurumların ters repo alacakları ilk üç ayda 178 milyon YTL'den 229 milyon YTL'ye ulaşmıştır. Aracı kurumların borsa para piyasasından alacakları da nakit benzeri varlıklara dahil edilmekte olup Mart 2008 itibarıyla 37 milyon YTL civarındadır.

Dönen varlıkların altındaki bir diğer önemli kalem kısa vadeli finansal yatırımlardır. 2007 yılı sonuna göre %5 azalış gösteren aracı kurumların finansal yatırımları 2008 Mart itibarıyla 873 milyon YTL'dir. İlk üç ayda aracı kurumların hisse senedi yatırımları azalırken diğer yatırımları artmıştır.

31/03/2008 itibarıyla aracı kurumların hisse senedi yatırımları %23 düşüşle 184 milyon YTL olmuştur. Diğer taraftan, aracı kurumların yatırım amacıyla tuttıkları finansal varlıklarının içerisinde %70 paya sahip olan kamu kesimi tahvil ve bonoları ufak bir artışla 610 milyon YTL'ye ulaşmıştır. Ayrıca 4 aracı kurumun 28 milyon YTL'lik özel sektör tahvil yatırımları bulunmaktadır. Yeni düzenlemede, finansal yatırımlarda ayrı bir kalem olarak takip edilen türev araç yatırımları da 11,2 milyon YTL'dir.

Aracı kurumların finansal yatırımlarına vadeli ve vadesiz banka mevduatları ve repo alacakları eklenerek kurumların portföy dağılımına ilişkin analiz yapılabilir.

Tabloda da görüleceği üzere aracı kurumların toplam portföyleri Mart 2008 itibarıyla 2,2 milyar YTL civarında olup 2007 yılı sonuna göre önemli bir değişiklik olmamıştır. Toplam aracı kurum portföyleri

Aracı Kurumların Portföy Dağılımı

	31.12.2007	31.03.2008		31.12.2007	31.03.2008
Yatırım Araçları	Bin YTL	Bin YTL	Değişim	% Dağılımı	% Dağılımı
Repo ve Mevduat	1,346,075	1,384,343	3%	60%	62%
DİBS	600,168	610,186	2%	27%	27%
Hisse Senedi	237,741	184,225	-23%	11%	8%
Diğer	64,364	65,887	2%	3%	3%
Toplam	2,248,347	2,244,641	0%	100%	100%

Kaynak: TSPAKB

işlem hacmi 12 milyar YTL'dir.

Aracı kurumların kendi portföyüne yaptığı işlem hacmi, dönem boyunca elde tutulan ortalama hisse senedi

nin %62'sini oluşturan repo ve banka mevduatından sonra hazine bonosu ve devlet tahvillerinin geldiği görülmektedir.

Aracı kurumların portföylerinde tuttıkları hisse senetlerinin toplam değeri Mart 2008 itibarıyla 53 milyon YTL azalarak 184 milyon YTL olmuştur. Bu dönem sonunda aracı kurumlar İMKB'deki hisse senetlerinin halka açık kısmının %0,24'üne (binde 2) sahiptir. 2008 yılının ilk üç ayında İMKB-100 endeksindeki düşüşle aracı kurumların ellerinde bulundurduğu hisse senedi değerlerinin azaldığı düşünülmektedir. Öte yandan, 2008 yılının ilk üç ayında aracı kurumların kendi portföyleri için yapmış oldukları hisse senedi

portföy büyüklüğüne oranlandığında, hisse senetlerini ortalama elde tutma süresi hesaplanabilmektedir. Aracı kurumların Aralık 2007 ve Mart 2008 tarihleri arasındaki hisse senedi portföy değeri ortalaması, ilk üç ay boyunca elde tutulan ortalama portföy değeri olarak kabul edilirse, aracı kurumların üç ayda kendi portföylerinin 56 katı kadar işlem yaptıkları hesaplanmaktadır. Bu, hisse senedi portföylerinin üç ayda 28 defa değiştiği anlamına gelmektedir. Başka bir deyişle, 2008'in ilk çeyreğinde aracı kurumların hisse senedi portföylerini ortalama olarak 3 gün ellerinde tuttıklarını göstermektedir. 2007 yılında bu süre ortalama 4-5 gündü.

Aracı Kurum Sektörü Konsolide Bilançosu

Varlıklar	31.12.2007	31.03.2008	Değişim	31.12.2007	31.03.2008
	Bin YTL	Bin YTL		% Dağılımı	% Dağılımı
I. DÖNEN VARLIKLAR	3,366,437	3,546,548	5%	88%	88%
A. Nakit ve Nakit Benzerleri	1,369,137	1,404,142	3%	36%	35%
B. Finansal Yatırımlar (KV)	920,437	873,443	-5%	24%	22%
C. Ticari Alacaklar (KV)	987,610	989,699	0%	26%	25%
D. Finans Sektörü Faal. Alacaklar (KV)	20,449	21,265	4%	1%	1%
E. Diğer Alacaklar (KV)	29,123	180,070	518%	1%	4%
F. Diğer Dönen Varlıklar	39,682	77,930	96%	1%	2%
G. Satış Amacıyla Elde Tutulan Dur. Varlıklar	0	0	A.D.	0%	0%
II. DURAN VARLIKLAR	445,661	481,906	8%	12%	12%
A. Ticari Alacaklar (UV)	89	82	-7%	0%	0%
B. Finans Sektörü Faal. Alacaklar (UV)	0	161	A.D.	0%	0%
C. Diğer Alacaklar (UV)	6,939	6,405	-8%	0%	0%
D. Finansal Yatırımlar (UV)	218,154	262,603	20%	6%	7%
E. Özkaynak Yöntemiyle Değ. Yatırımlar	61,542	53,418	-13%	2%	1%
F. Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller	5,235	5,205	-1%	0%	0%
G. Maddi Duran Varlıklar	123,129	121,110	-2%	3%	3%
H. Maddi Olmayan Duran Varlıklar	10,192	9,675	-5%	0%	0%
I. Şerefiye	3,742	4,781	28%	0%	0%
J. Ertelenmiş Vergi Varlığı	15,189	17,146	13%	0%	0%
K. Diğer Duran Varlıklar	1,451	1,320	-9%	0%	0%
TOPLAM VARLIKLAR	3,812,099	4,028,454	6%	100%	100%

Kaynak: TSPAKB

A.D: Anlamli Değil

Türev araçlar, eurobond ve özel kesim tahvillerinin yer aldığı diğer yatırım araçları ise 66 milyon YTL civarındadır. Bazı aracı kuruluşlar iştiraklerini bu kalemde muhasebeleştirmekte, ancak tabloda iştirakler hariç tutulmuştur.

Bilanço yapısına tekrar dönülecek olursa, aracı kurumların kısa vadeli ticari alacakları 2008'in ilk üç ayında pek değişiklik göstermeyerek 990 milyon YTL civarında seyretmiştir. Toplam varlıkların dörtte birini oluşturan ticari alacakların içerisinde takas işlemleri ile ilgili olan, müşterilerden ve Takasbank'tan alacaklar önemli bir paya sahiptir.

2008 yılının ilk üç ayında aracı kurumların müşterilerden alacakları 150 milyon YTL'den 224 milyon YTL'ye çıkmış, Takasbank'tan alacakları ise bir önceki yıl sonuna göre ufak bir artışla 242 milyon YTL olmuştur. Diğer taraftan, kredili işlemlerden dolayı müşteri alacakları 501 milyon YTL'den 397 milyon YTL'ye düşmüştür. İlişkili taraflardan ticari alacaklar ise toplam ticari alacakların %3'ü kadar, 33 milyon YTL olmuştur.

Yeni tebliğde aracı kurumların finans sektörü faaliyetlerinden kaynaklanan nakit ve nakit benzeri varlıklarıyla finansal yatırımlar dışında kalan alacaklarının "finans sektörü faaliyetlerinden alacaklar" kaleminde gösterilmesi öngörülmüştür. Bu doğrultuda, bazı aracı kurumlar müşterileri adına borsa para piyasasından alacaklarını bu kalem altında göstermiştir. 2007 yılı sonuna göre %4 artış gösteren bu kalem 2008 Mart itibarıyla 21 milyon YTL olmuştur.

Diğer alacaklar hesabı 2007 yılı sonuna göre 6 kat artarak 180 milyon YTL'ye çıkmıştır. Artış banka kökenli bir aracı kurumun türev işlemlerindeki pozisyonları ile ilgili olarak verdiği teminatların artışından kaynaklanmaktadır.

Gelecek aylara- yıllara ait giderler, gelir tahakkukları ile diğer dönen varlıkların yer aldığı "diğer dönen

varlıklar" karşılaştırılan dönemler arasında 2 kat artarak 78 milyon YTL'ye ulaşmıştır. Bu artışta, banka kökenli bir aracı kurumun peşin ödediği vergilerin yükselmesi önemli rol oynamıştır. Ayrıca, müşterileri adına bankada tuttıkları mevduatları bu kalemin altında gösteren diğer bir banka kökenli aracı kurum da müşteri mevduatları artmıştır.

DURAN VARLIKLAR

Bilançonun duran varlıklar başlığının en önemli kalemi finansal yatırımlardır. Bu kalem, 2007 yıl sonuna göre 2008 Mart sonunda %20 artarak 263 milyon YTL'ye ulaşmış, toplam varlıklar içerisindeki payı da %7 olmuştur.

Uzun vadeli finansal yatırımların önemli bir kısmını oluşturan hisse senetleri %14 artarak 163 milyon YTL'ye ulaşmıştır. Bazı aracı kurumlar iştiraklerini bu kalemde takip etmektedir. Hisse senetleri yatırımları altında yer alan iştirak tutarı 35 milyon YTL civarındadır.

Hisse senetlerinden sonra gelen kamu tahvil ve bonoları %64 artarak 48 milyon YTL'yi aşmıştır. İki aracı kurumun uzun vadeli yatırım için aldığı özel kesim tahvilleri de 5 milyon YTL seviyesindedir.

Uzun vadeli diğer finansal varlıklar 2007 yılı sonuna göre 2008 Mart itibarıyla %23 azalarak 44 milyon YTL olmuştur. Bazı aracı kurumlar iştiraklerini "diğer" kaleminde muhasebeleştirmiştir. Diğer uzun vadeli finansal yatırımlar altında takip edilen iştiraklerin tutarı 37 milyon YTL'dir. İştiraklerini burada takip eden bir aracı kurumun iştiraklerinin piyasa değerinin düşmesi bu gerilemede önemli rol oynamıştır.

Bilanço tablosuna tekrar bakıldığında, duran varlık-

Aracı Kurumların Uzun Vadeli Finansal Yatırımları					
	31.12.2007	31.03.2008		31.12.2007	31.03.2008
Yatırım Araçları	Bin YTL	Bin YTL	Değişim	% Dağılımı	% Dağılımı
Hisse Senetleri*	143,321	162,699	14%	61%	63%
Özel Kesim SGMK	4,267	4,638	9%	2%	2%
Kamu Kesimi SGMK	29,499	48,457	64%	13%	19%
Türev Araçlar	0	0	A.D	0%	0%
Diğer*	56,636	43,868	-23%	24%	17%
Toplam	233,722	259,662	111%	100%	100%
Kaynak: TSPAKB					
A.D: Anlamlı Değişim					

*Bazı aracı kurum iştirakleri bu kalemlerde takip edilmektedir.

ların altında yer alan bir diğer kalem ise özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımlardır. Tamamını iştiraklerin oluşturduğu bu yatırımlar bir önceki yıl sonuna göre 2008 yılının ilk üç ayında %13 gerileyerek 53 milyon YTL'ye düşmüş, toplam varlıklar içindeki payı da %1'e gerilemiştir.

Diğer taraftan, yukarıda da değinildiği gibi bazı aracı kurumlar iştiraklerini kısa vadeli finansal yatırımların altında da takip etmektedir. İştiraklerini kısa ve uzun vadeli finansal yatırımların altında tutan kurumlar göz önünde bulundurularak, 2008 Mart itibariyle iştiraklerin yaklaşık 145 milyon YTL civarında olduğu söylenebilir. 2007 yıl sonunda ise bu rakam 170 milyon YTL civarında idi. Düşüş genel itibariyle aracı kurumları iştiraklerini satmasından ziyade, yılın ilk üç ayında piyasadaki düşüşe paralel olarak iştirak değerlerinin azalmasından kaynaklanmaktadır.

Duran varlıkların altında diğer bir önemli kalem olan maddi duran varlıklar ise 121 milyon YTL civarında kalmıştır. Maddi duran varlıklar altında binalar 69 milyon YTL ile en büyük kalemi oluştururken, amortismanlar da 58 milyon YTL'yi bulmuştur.

YÜKÜMLÜLÜKLER

Mart 2008 sonu itibariyle aracı kurumların toplam yükümlülüklerinin yarısını özsermaye oluşturmaktadır. 2007 yılı sonuna göre 2008 Mart ayı sonunda özsermayenin payının azaldığı, kısa vadeli yükümlülüklerin payının ise arttığı görülmektedir.

KISA VADELİ YÜKÜMLÜLÜKLER

Kısa vadeli yükümlülükler, 2007 sonuna göre %22 artarak 1,97 milyar YTL'ye ulaşmış, toplam yükümlülükler içindeki payı da %49'a çıkmıştır.

Kısa vadeli yükümlülüklerin ilk kalemi olan kısa vadeli finansal borçlar ağırlıklı olarak aracı kurumların borsa para piyasasına borçlarını içermektedir. Bu borçlar, 2007 Aralık sonuna göre ufak bir gerileme ile 772 milyon YTL olmuştur. Bu rakamın önemli bir kısmını tek bir aracı kurumun borsa para piyasasına olan borçlarının oluşturduğu görülmektedir. Bu durum, bilançonun nakit ve nakit benzeri varlıklar kalemiyle beraber değerlendirildiğinde aynı aracı

kurumun borsa para piyasasından borçlanıp, banka mevduatına yöneldiği görülmektedir.

Finansal borçlar başlığı altında yer alan aracı kurumların kısa vadeli banka kredileri 2007 yıl sonuna göre 68 milyon YTL'den 38 milyon YTL'ye inmiş, bazı kurumlar ilk üç ayda bankalardan aldıkları kredi borçlarını ödemiştir.

Kısa vadeli yükümlülükler içerisinde en fazla artış gösteren kalem, finansal garanti sözleşmeleri ve türev araçlardan kaynaklanan yükümlülükler gibi borçlanma niteliğine sahip olmayan diğer finansal yükümlülüklerdir. Bu kalem 2007 yılı sonunda 32 milyon YTL'den Mart sonunda 165 milyon YTL'ye çıkmıştır. Bu yükselişte bir aracı kurumun türev pozisyonlarındaki artışa paralel olarak yükümlülüklerinin de artması önemli rol oynamıştır. Dönen varlıklar kısmında açıklandığı üzere bu aracı kurumun türev işlemleri için verdiği teminatlar da, toplam varlıklar içerisinde "diğer alacaklar" kalemindeki artışa sebep olmuştur. Bu kalemde ayrıca, bazı aracı kurumlar müşterilerinin borsa para piyasasına borçlarını takip etmektedir. Aynı şekilde, bazı aracı kurumlar bu borçlarını diğer finansal yükümlülükler altında muhasebeleştirmiştir.

Ticari borçlar 618 milyon YTL'den 766 milyon YTL'ye ulaşmıştır. Bu kalemde en yüksek pay müşterilere ve Takasbank'a olan borçlardır. Nitekim, ticari alacak ve borçlar kalemlerindeki müşteri ve Takasbank hesapları, müşteriler ile Takasbank arasındaki karşılıklı işlemleri göstermektedir. Daha önce belirtildiği gibi aktifte müşteriler ve Takasbank'tan alacaklarda da artış görülmüştür. 2007 yılı sonunda 307 milyon YTL civarında olan aracı kurumların müşterilere borcu, 2008/03 döneminde 398 milyon YTL'ye yükselmiştir. Artışın büyük bir bölümü bir aracı kurumun işlemlerinden kaynaklanmaktadır. Aynı şekilde, Takasbank'a olan borçlar da aynı tarihler arasında %26 artarak 191 milyon YTL'ye ulaşmıştır.

Bazı aracı kurumların müşterilerinin borsa para piyasasına borçlarını muhasebeleştirdiği diğer ticari yükümlülükler kalemi de 81 milyon YTL seviyesindedir. Ortaklar, iştirakler ve personel gibi ilişkili taraflara ticari borçlar ise 20 milyon YTL civarındadır.

Kısa vadeli diğer borçlar 2007 yıl sonuna göre 100 milyon YTL artarak 157 milyon YTL'ye ulaşmıştır. Bu durum aracı kurumların dağıtmayı planladıkları temettülerden kaynaklanmaktadır. Tek bir aracı kurumun ayırdığı temettü karşılığı, artışın yarısına sebep olmuştur. Diğer borçlar altında dikkat çeken bir diğer artış da alınan avanslarda olmuştur. 2008 ilk üç ayında 7 milyon YTL'ye çıkan avansların hemen hemen hepsi bir aracı kurumun iştiraki olduğu bankadan aldığı avansı göstermektedir.

Seri:11, No:29 Tebliği'ne göre kısa vadeli yükümlülükler altında yeni bir kalem olarak eklenen "finans sektörü faaliyetlerinden borçlar" 7,9 milyon YTL seviyesindedir. Konsolide mali tablo hazırlayan kurumların bazıları borsa para piyasasına borçlarını bu kalem altında göstermektedir. İlerde değinileceği üzere toplam kârları azalan aracı kurumların dönem kârı vergi yükümlülüğü 16,6 milyon YTL'ye gerilemiştir.

Aracı Kurum Sektörü Konsolide Bilançosu

Kaynaklar	31.12.2007 Bin YTL	31.12.2008 Bin YTL	Değişim	31.12.2007 % Dağılımı	31.03.2008 % Dağılımı
I. KISA VADELİ YÜKÜMLÜLÜKLER	1,618,719	1,968,271	22%	42%	49%
A. Finansal Borçlar (Kısa Vadeli)	785,952	771,771	-2%	21%	19%
B. Diğer Finansal Yükümlülükler (KV)	32,279	164,661	410%	1%	4%
C. Ticari Borçlar (KV)	618,083	766,213	24%	16%	19%
D. Diğer Borçlar (KV)	56,647	157,379	178%	1%	4%
E. Finans Sektörü Faaliyetlerinden Borçlar (KV)	4,791	7,859	64%	0%	0%
F. Devlet Teşvik ve Yardımları (KV)	0	0	A.D.	0%	0%
G. Dönem Karı Vergi Yükümlülüğü	20,699	16,667	-19%	1%	0%
H. Borç Karşılıkları (KV)	56,273	42,607	-24%	1%	1%
I. Diğer Yükümlülükler (KV)	43,996	41,114	-7%	1%	1%
J. Satış Amacıyla Elde Tutulan Dur. Var. İlişkin Yük.	0	0	A.D.	0%	0%
II. UZUN VADELİ YÜKÜMLÜLÜKLER	49,226	49,456	0%	1%	1%
A. Finansal Borçlar (UV)	6,201	1,663	-73%	0%	0%
B. Diğer Finansal Yükümlülükler (UV)	0	0	A.D.	0%	0%
C. Ticari Borçlar (UV)	2,769	3,573	29%	0%	0%
D. Diğer Borçlar (UV)	40	49	22%	0%	0%
E. Finans Sektörü Faaliyetlerinden Borçlar (UV)	0	31	A.D.	0%	0%
F. Devlet Teşvik ve Yardımları (UV)	0	0	A.D.	0%	0%
G. Borç Karşılıkları (UV)	7,197	7,240	1%	0%	0%
H. Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin Karşılıklar	21,728	24,399	12%	1%	1%
I. Ertelenmiş Vergi Yükümlülüğü	11,244	12,426	11%	0%	0%
J. Diğer Yükümlülükler (UV)	48	75	57%	0%	0%
III. ÖZKAYNAKLAR	2,144,153	2,010,727	-6%	56%	50%
A. Ana Ortaklığa İlişkin Özkaynaklar	1,932,026	1,832,395	-5%	51%	45%
1. Ödenmiş Sermaye	907,474	939,934	4%	24%	23%
2. Sermaye Düzeltmesi Farkları	367,753	361,748	-2%	10%	9%
3. Karşılıklı İştirak Sermaye Düzeltmesi (-)	0	0	A.D.	0%	0%
4. Hisse Senetleri İhraç Primleri	40,658	40,658	0%	1%	1%
5. Değer Artış Fonları	102,153	101,885	0%	3%	3%
6. Yabancı Para Çevrim Farkları	-439	-218	-50%	0%	0%
7. Kardan Ayrılan Kısıtlanmış Yedekler	101,465	118,214	17%	3%	3%
8. Geçmiş Yıllar Kar/Zararları	102,336	248,144	142%	3%	6%
9. Net Dönem Karı/Zararı	310,626	22,030	-93%	8%	1%
B. Azınlık Payları	212,128	178,332	-16%	6%	4%
TOPLAM KAYNAKLAR	3,812,099	4,028,454	6%	100%	100%

Kaynak: TSPAKB

A.D: Anlamli Değil

43 milyon YTL civarındaki kısa vadeli borç karşılıklarının altında, personel primi ve izni ile vergi gibi diğer çeşitli karşılıklar yer almaktadır. Son dönemde BSMV ile ilgili süren davalarla ilgili olarak ayrılan ceza karşılıkları bu kalemin altında büyük bir paya sahiptir.

UZUN VADELİ YÜKÜMLÜLÜKLER

Aracı kurumların toplam uzun vadeli yükümlülükleri, 2007 yıl sonuna göre değişmeyerek 49 milyon YTL'de kalmıştır. Bu tutar toplam yükümlülüklerin %1'ine denk gelmektedir.

Bu başlık altında yer alan en önemli kalem olan "çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin karşılıklar"da kıdem tazminatı ve personel izin karşılıkları yer almaktadır. 2008 Mart sonu itibariyle 24 milyon YTL olan bu kalem uzun vadeli yükümlülüklerin yaklaşık yarısını oluşturmaktadır. Ancak bazı kurumlar personel izin karşılıklarını kısa vadeli diğer yükümlülüklerin içerisinde izlemektedir.

7 milyon YTL civarında seyreden uzun vadeli borç karşılıkları ise bir aracı kurumun yine BSMV cezası için tuttuğu uzun vadeli borç karşılıklarına denk gelmektedir.

Aracı kurumların uzun vadeli finansal borçları, bir aracı kurumun uzun vadeli banka kredilerini 2008 yılının ilk üç ayında ödemesiyle 6 milyon YTL'den 2 milyon YTL'ye gerilemiştir. Bu dönemdeki aracı kurumların ertelenmiş vergi yükümlülüğü 12 milyon YTL civarındadır.

ÖZKAYNAKLAR

Aracı kurumların konsolide özsermayesi 2007/12 döneminde 2,1 milyar YTL iken, 2008/03 döneminde 2 milyar YTL'ye gerilemiştir. Özsermaye 2007 yılı sonunda toplam yükümlülüklerin %56'sına denk gelirken, bu oran 2008/03 döneminde %50'ye düşmüştür.

Özsermayenin hemen hemen yarısı ödenmiş sermaye olup 2007 yılı sonuna göre üç ayda %4 artarak 940 milyon YTL'ye çıkmıştır. Diğer önemli kalemlerden sermaye düzeltmesi farkları 362 milyon YTL,

değer artış fonları ise 102 milyon YTL seviyesinde kalmıştır.

Yeni düzenlemeye göre "geçmiş yıl kâr/zararı" başlığı altında iki kalem bulunmaktadır, olağanüstü yedekler ve geçmiş yıl kâr/zararı. Bu kalem 2007 yılı sonuna göre iki kattan fazla artarak 248 milyon YTL'ye ulaşmıştır. Olağanüstü yedekler %27 artmıştır. 2007 yıl sonundaki geçmiş yıl zararı varken 2008 yılının ilk üç ayında geçmiş yıl kârı oluşmuştur.

Gelir tablosu analizinde de görüleceği üzere 2008 Mart sonu itibariyle net dönem kârı 22 milyon YTL olmuştur.

Azınlık payları, konsolide mali tablo açıklayan aracı kurumların, iştiraklerinde sahip oldukları payları göstermektedir. Bu paylar karşılaştırılan dönemler arasında 212 milyon YTL'den 178 milyon YTL'ye inmiştir.

SONUÇ

2008 Mart sonu itibariyle, aracı kurumların 2007 yılı sonuna göre likit pozisyonlarını korumuşlardır. Sektör, portföylerini genel itibariyle repo ve mevduatta tutmaktadır. 2008 yılının ilk çeyreğinde piyasalardaki dalgalanmaya paralel olarak kurumların hisse senedi yatırımları düşmüştür. Diğer taraftan, kısa vadeli yükümlülüklerin payı artarken özsermayenin payı azalmıştır.

GELİR TABLOSU ANALİZİ

İlk bölümde belirtildiği gibi, Seri:11 No:29 tebliği gereğince aracı kurumlar 2007 ve 2008 yıllarının ilk çeyreğine ait gelir tablolarını karşılaştırmalı olarak sunmuştur.

Net satış gelirlerinin altında, hizmet gelirleri, esas faaliyetlerden diğer gelirler ve menkul kıymet satışları yer almaktadır.

Hizmet gelirleri, aracılık komisyonları, halka arz gelirleri, fon yönetim komisyonları gibi gelirleri içermektedir. 2007/03 dönemine göre %11 büyüyen hizmet gelirleri 2008'in ilk üç ayında 204 milyon YTL'ye yaklaşmıştır.

Öte yandan, kredili işlemler ile ödünç menkul kıymet işlemleri gibi aracı kurumun ana faaliyet alanları ile ilgili diğer kazançları ve reeskontları içeren esas faaliyetlerden diğer gelirler 6 milyon YTL azalarak 2008/03'te 23 milyon YTL olmuştur.

Daha önce, kurumların kendi portföylerinden yaptıkları menkul kıymet satışlarını gösteren "satışlar" bağımsız bir kalem olarak gösterilmekteydi. Yeni düzenleme ile bu kalem net satış gelirleri ana başlığı altında yer almıştır. Satışların maliyeti kalemi, aracı kurumların menkul kıymetleri kendi portföylerine alırken kaydettikleri maliyeti, satışlar kalemi ise kendi portföylerinden yaptıkları satışları ifade etmekte-

dir. Satış maliyeti ve satışlar arasındaki fark aracı kurumların alım satım kâr/zararlarını göstermektedir. İleride de değinileceği üzere 2007'nin ilk çeyreğindeki aracı kurumların alım satım kârı 2008'in ilk üç ayında zarara dönüşmüştür.

Net satış gelirlerinden satışların maliyeti düşüldüğünde ticari faaliyetlerden brüt kâr/zarar elde edilmektedir. 2008'in ilk çeyreğinde bu kalem, hizmet gelirlerindeki artışa rağmen alım satım zararından dolayı %18 gerileyerek 158 milyon YTL olmuştur

Yeni tebliğde faiz, ücret, prim, komisyon ve diğer gelir giderlerin netleştiği "finans sektörü faaliyetle-

Aracı Kurum Sektörünün Konsolide Gelir Tablosu

	31.03.2007	31.03.2008		31.03.2007	31.03.2008
	Bin YTL	Bin YTL	Değişim	% Dağılımı	% Dağılımı
SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER					
A. Satış Gelirleri (net)	30,146,145	36,239,816	20%	12217%	16778%
B. Satışların Maliyeti (-)	-29,952,844	-36,081,824	20%	-12138%	-16705%
R1. Ticari Faaliyetlerden Brüt Kâr/Zarar	193,301	157,993	-18%	78%	73%
C. Faiz, Ücret, Prim, Komisyon ve Diğer Gelirler	55,892	61,125	9%	23%	28%
D. Faiz, Ücret, Prim, Komisyon ve Diğer Giderler (-)	-2,432	-3,122	28%	-1%	-1%
R2. Finans Sektörü Faaliyetlerinden Brüt Kâr/Zarar	53,460	58,003	8%	22%	27%
P1. BRÜT KÂR/ZARAR	246,761	215,996	-12%	100%	100%
E. Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri (-)	-14,647	-21,450	46%	-6%	-10%
F. Genel Yönetim Giderleri (-)	-166,524	-192,462	16%	-67%	-89%
G. Araştırma ve Geliştirme Giderleri (-)	-264	-323	22%	0%	0%
H. Diğer Faaliyet Gelirleri	19,347	15,878	-18%	8%	7%
I. Diğer Faaliyet Giderleri (-)	-9,273	-18,894	104%	-4%	-9%
P2. FAALİYET KÂRI/ZARARI	75,400	-1,255	A.D.	31%	-1%
J. İştirak Kâr/Zararlarından Paylar	1,448	-5,377	A.D.	1%	-2%
K. Esas Faaliyet Dışı Finansal Gelirler	44,845	96,961	116%	18%	45%
L. Esas Faaliyet Dışı Finansal Giderler (-)	-23,563	-66,596	183%	-10%	-31%
P3. SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLERDEN VERGİ ÖNCESİ KÂR/ZARAR	98,130	23,733	-76%	40%	11%
M. Sürdürülen Faaliyetlerden Vergi Gelir/Gideri	-17,035	-15,809	-7%	-7%	-7%
N. Dönem Vergi Gelir/Gideri	-18,177	-16,712	-8%	-7%	-8%
O. Ertelenmiş Vergi Gelir/Gideri	1,142	904	-21%	0%	0%
P4. SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLERDEN DÖNEM KÂRI/ZARARI	81,095	7,924	-90%	33%	4%
DURDURULAN FAALİYETLER					
P. Durdurulan Faaliyetlerin Vergi Sonrası Dönem Kârı/Zararı	0	0	A.D.	0	0
P5. DÖNEM KÂRI/ZARARI	81,095	7,924	-90%	33%	4%
Azınlık Payları	12,192	-14,106	A.D.	5%	-7%
Ana Ortaklık Payları	68,903	22,030	-68%	28%	10%

Kaynak: TSPAKB

A.D: Anlamli Değil

Gelir Kompozisyonu

	31.03.2007	31.03.2008		31.03.2007	31.03.2008
	Bin YTL	Bin YTL	Değişim	% Dağılımı	% Dağılımı
Net Komisyon Gelirleri	133,271	144,648	9%	54%	67%
Hizmet Gelirleri	50,243	58,946	17%	20%	27%
Alım-Satım Kâr/Zararları	25,635	-20,928	A.D.	10%	-10%
Diğer Gelirler	36,522	32,026	-12%	15%	15%
Toplam	245,672	214,692	-13%	100%	100%
Kaynak: TSPAKB			A.D: Anlamalı Değil		

rinden brüt kâr/zarar" kalemi ayrı bir başlık altında gösterilmiştir.

Bilindiği üzere Birliğimiz, aracı kurumların kamuya açıkladıkları mali tabloların yanı sıra, mali tablo dipnotlarını da konsolide etmektedir. Bu kapsamda bazı kurumların satış gelirleri ana başlığı altında takip etmesi gereken ilgili hizmet gelirlerini "finans sektörü faaliyetlerinden brüt kâr/zarar" kaleminde takip ettiği görülmüştür. Bununla beraber, konsolide mali tablo açıklayan bazı aracı kurumlar kendilerinin elde ettiği hizmet ve faiz gelirlerini net satış gelirleri altında muhasebeleştirirken, iştiraklerinin benzer gelirlerini "finans sektörü faaliyetlerinden brüt kâr/zarar" kalemi altında değerlendirmişlerdir. Bu durum, bu kalem ile ilgili analiz yapmayı zorlaştırmaktadır. Toplamda, bu kalem bir önceki döneme göre %8 artarak 58 milyon YTL'ye ulaşmıştır.

Kurumların, ticari ve finans sektörü faaliyetlerinden kâr/zararlarının toplamıyla ulaşılan brüt kâr/zarar, karşılaştırılan tarihler arasında 247 milyon YTL'den 216 milyon YTL'ye gerilemiştir. Brüt kâr zarar, aracı kurumların toplam faaliyet gelirlerini göstermektedir.

Birliğimizce kurumlardan derlenen mali tablo dipnotları toplam gelirlerin (brüt kârın) dağılımını incelemeye olanak sağlamaktadır. Ancak, dipnotlarla gelir tablosu arasında, bazı muhasebe yöntem farklılıklarından dolayı küçük farklar oluşmaktadır. Brüt kâr gelir tablosunda 216 milyon YTL iken, dipnotlarda 215 milyon YTL'dir.

Bununla beraber, dipnotları yansıtan tablolar aracı kurumların gelir kaynağını daha sağlıklı bir biçimde göstermektedir. Bu sebeple gelir tablosu analizinde dipnotlardan derlenen rakamlar baz alınarak değerlendirme yapılmaktadır.

Aracı kurumların 2007'nin ilk 3 ayında 246 milyon YTL olan toplam gelirleri, 2008 yılının aynı döneminde %13 oranında gerileyerek 215 milyon YTL olmuştur. 2008 yılının ilk üç ayında kurumların alım-satımdan zarar etmeleri bu gerilemeye neden olmuştur. Bu zarara paralel olarak, net komisyon gelirlerinin toplam gelirler içindeki payı 13 puan yükselerek %67'ye çıkmıştır. Bununla birlikte, hizmet gelirleri %17 artmıştır. Finans sektörü faaliyetlerinden gelirler ile faiz gelirlerinden oluşan diğer gelirler 5 milyon YTL azalarak 32 milyon YTL olmuştur.

NET KOMİSYON GELİRLERİ

Net komisyon gelirleri, hisse senedi, SGMK, vadeli işlem sözleşmeleri gibi menkul kıymet işlemlerinden elde edilen komisyonlardan, müşteri ve acentelere ödenen komisyon iadelerinin düşülmesiyle hesaplanmaktadır.

Net komisyon gelirleri 2007'nin ilk çeyreğine göre %9 artarak 145 milyon YTL'ye çıkmıştır.

Net komisyon gelirlerinin dağılımına bakıldığında, en büyük gelir kaleminin hisse senedi komisyonları olduğu görülmektedir. 2008 yılının ilk çeyreğinde aracı kurumların gerçekleştirdiği hisse senedi işlem hacmi 2007'nin ilk üç ayına göre %10 artarak 193 milyar YTL seviyesine ulaşmıştır. İşlem hacmindeki bu artışa rağmen hisse senedi komisyonları ise %9 düşmüştür. Geçen yılın eş döneminde komisyon gelirlerinde %90 paya sahip olan hisse senedi komisyonlarının payı %76'ya gerilemiştir. Hisse senedi komisyonlarının payındaki bu düşüş, vadeli işlem komisyonlarındaki hızlı artıştan kaynaklanmaktadır.

Aracı kurumların VOB işlem hacmi 4 kat artarken, vadeli işlem komisyonları 2007 yılının ilk üç ayıyla 2008 yılının ilk üç ayı arasında 3 misli artarak 32 milyon YTL olmuştur. İşlem hacmindeki artışın ko-

Net Komisyon Gelirleri	31.03.2007 Bin YTL	31.03.2008 Bin YTL	Değişim	31.03.2007 % Dağılımı	31.03.2008 % Dağılımı
Hisse Senedi Komisyonları	120,324	110,087	-9%	90%	76%
SGMK Komisyonları	3,059	2,704	-12%	2%	2%
Vadeli İşlem Komisyonları	9,878	31,856	222%	7%	22%
Yabancı Menkul Kıymet Aracılık Komisyonları	11	1	-87%	0%	0%
Net Komisyon Gelirleri	133,271	144,648	9%	100%	100%

Kaynak: TSPAKB

misyon gelirlerine tam olarak yansıtılamamış olduğu dikkat çekmektedir.

Repo, hazine bonosu ve devlet tahvili alım-satım işlemlerinden alınan SGMK komisyonları incelenen dönemde 3 milyon YTL'den 2,7 milyon YTL'ye gerilemiştir.

Net hisse senedi komisyon gelirlerini aracı kurumların müşterileri için yaptıkları hisse senedi işlem hacmine bölerek, sektörde geçerli olan ortalama efektif komisyon oranına ulaşılabilir. Yılın ilk üç ayında, aracı kurum müşterilerinin hisse senedi işlem hacmi 181 milyar YTL seviyesindedir. Bu rakam aracı kurumların işlem hacminden kurum portföyü işlemleri düşülerek hesaplanmıştır. Aynı dönem itibarıyla net hisse senedi komisyon gelirleri ise 110 milyon YTL'dir. Bu durumda sektörün ortalama efektif komisyon oranı %0,061'dir (yüz binde 61). 2007/03 döneminde %0,073 olan efektif komisyon oranı, bu dönemde gerilemiştir. Ancak, bu oranı yatırımcılardan tahsil edilen komisyon oranı olarak değil, aracı kurumun geliri olarak değerlendirmek gerekir.

HİZMET GELİRLERİ

Varlık yönetimi, kurumsal finansman ve danışmanlık gibi faaliyetlerden elde edilen diğer hizmet gelirleri aracı kurumların bir diğer önemli gelir kaynağıdır. Aracı kurumların 2007'nin ilk çeyreğinde 50 milyon YTL olan hizmet gelirleri bu yıl 59 milyon YTL'ye çıkmıştır.

Halka arz işlemleri, şirket satın alma/birleşme, sermaye artırımı,

temettü dağıtımı gibi kurumsal finansman işlemlerinden elde edilen gelirleri ifade eden kurumsal finansman gelirleri geçen yılın eş dönemine göre ufak bir gerileme ile 12 milyon YTL düzeyinde kalmıştır. 2008 yılının ilk üç ayında halka arz işlemi gerçekleşmemiştir. Bu nedenle, 2007/03 döneminde halka arzla ilgili komisyonlar hariç bırakıldığında, 2008 yılının aynı döneminde diğer komisyon gelirlerinde artış meydana geldiği görülmektedir. Bu kalemden yer alan en büyük gelir olan işletme satın alma veya birleşmesi aracılık komisyonları %43 yükselerek 8,3 milyon YTL olmuştur. Bu tutarın önemli kısmı tek bir kurumun gelirlerini göstermektedir.

Hizmet gelirlerinde önemli bir paya sahip olan varlık yönetimi geliri, portföy ve yatırım fonu yönetimi ile yatırım fonu satımından elde edilen gelirlerdir. Bu gelir kalemi 2007 yılının ilk çeyreğine göre %26 artarak 40 milyon YTL'ye ulaşmış, toplam hizmet gelirlerindeki payı da %67 olmuştur. Ancak paydaki artış daha çok 2008 yılının ilk çeyreğinde halka arzların olmamasına bağlı olarak kurumsal finansman gelirlerindeki azalıştan kaynaklanmaktadır. Bir aracı kurum toplam varlık yönetimi gelirlerinin yaklaşık yarısını yaratmaktadır.

Diğer komisyon ve gelirler başlığı altında aracı kurumların EFT, virman, saklama ücretleri gibi işlemlerden elde ettikleri komisyonlar ile diğer danışmanlık gelirleri yer almaktadır. Bu gelirler geçen yıla göre pek değişmeyerek 7,5 milyon YTL olmuştur.

Hizmet Gelirleri	31.03.2007 Bin YTL	31.03.2008 Bin YTL	Değişim	31.03.2007 % Dağılımı	31.03.2008 % Dağılımı
Kurumsal Finansman Gelirleri	12,219	11,821	-3%	24%	20%
Varlık Yönetimi Gelirleri	31,369	39,607	26%	62%	67%
Diğer Komisyon ve Gelirler	6,655	7,519	13%	13%	13%
Toplam	50,243	58,946	17%	100%	100%

Kaynak: TSPAKB

Alım-Satım Kâr/Zararları	31.03.2007	31.03.2008		31.03.2007	31.03.2008
	Bin YTL	Bin YTL	Değişim	% Dağılımı	% Dağılımı
Hisse Senetleri	15,575	-36,844	A.D.	61%	176%
Özel SGMK	817	4,749	481%	3%	-23%
DİBS	7,660	8,131	6%	30%	-39%
Yatırım Fonları	1,207	3,215	166%	5%	-15%
Yabancı Menkul Kıymet	-16	-7	-59%	0%	0%
Vadeli İşlemler	363	-169	A.D.	1%	1%
Diğer Menkul Kıymetler	29	-4	A.D.	0%	0%
Toplam	25,635	-20,928	A.D.	100%	100%

Kaynak: TSPAKB

A.D: Anlamalı Değil

Ancak bu araçlar-
daki kazanç hisse
senedindeki zararı
telafi edememiş,
sektör yatırım
araçlarından yılın
ilk üç ayında 21
milyon YTL zarar
etmiştir.

DİĞER GELİRLER

ALIM-SATIM KÂRLARI

Sektörün üçüncü önemli gelir kalemi, menkul kıymet alım-satım kârlarıdır. 2007/03 döneminde 25 milyon YTL alım-satım kârı elde eden aracı kurumlar 2008 yılının ilk üç ayında 21 milyon YTL zarar etmiştir. Alım-satımdaki bu zarar toplam gelirlerde önemli düşüşe neden olmuştur.

2008 yılının ilk üç ayında İMKB-100 endeksindeki düşüşe paralel olarak aracı kurumlar hisse senedi alım satımından 37 milyon YTL zarar etmiştir. Aynı şekilde kurumlar bu dönemde vadeli işlem ve yabancı menkul kıymetlerin alım satımında 176.000 YTL zarar etmiştir.

Diğer taraftan, özel kesim SGMK kârlarında önemli artış mevcuttur. Bu araçların alım-satımından elde edilen kâr 817.000 YTL'den 4,7 milyon YTL'ye yükselmiştir. Özel sektör tahvillerinin hemen hemen hepsi tek bir kurum tarafından alınıp satılmaktadır.

Kurumların kâr ettikleri bir diğer yatırım aracı, yatırım fonlarıdır. Yatırım fonlarından elde edilen kazanç 1,2 milyon YTL'den 3,2 milyon YTL'ye yükselmiştir. Yatırım fonlarının alım-satımını da sadece iki banka kökenli kurum gerçekleştirmektedir.

Diğer gelirler, aracı kurumların müşterilerinden aldıkları temerrüt faizleri ve iştiraklerinden sağladıkları çeşitli gelir kalemleri ile kurumların finans sektörü faaliyetlerinden brüt kâr/zararını kapsamaktadır. Diğer gelirler kalemi 2008/03 döneminde 4,5 milyon YTL gerileyerek 32 milyon YTL olmuştur.

Diğer gelirlerde en yüksek paya sahip olan, müşterilerden alınan faiz gelirleri 2008'in ilk üç ayında geçen senenin eş dönemine göre %7 azalarak 25 milyon YTL olmuştur. Aracı kurumların faaliyet verileri analizinde incelendiği üzere bu dönemde kredi bakiyesindeki düşüşe paralel olarak, kredili müşterilerden alınan faiz gelirleri azalmıştır.

Diğer esas faaliyet gelirlerindeki düşüş ise bazı kurumların bu kaleme menkul kıymet değerlerindeki azalışı ifade eden reeskont giderlerini yazmasından kaynaklanmaktadır.

Gelir tablosu analizinin başlangıç bölümünde de bahsedildiği üzere finans sektörü faaliyetlerinden gelirlere, konsolide mali tablo hazırlayan bazı kurumlar iştiraklerinin elde ettiği kazançları eklemiştir. Bu gelirler 2008 yılının ilk üç ayında 9 milyon YTL civarına çıkmıştır.

Diğer Gelirler	31.03.2007	31.03.2008		31.03.2007	31.03.2008
	Bin YTL	Bin YTL	Değişim	% Dağılımı	% Dağılımı
Esas Faaliyetlerden Diğer Gelirler	28,764	23,113	-20%	79%	72%
Müşterilerden Alınan Faiz Gelirleri	26,467	24,624	-7%	72%	77%
Diğer Esas Faaliyet Gelirleri	2,297	-1,510	A.D.	6%	-5%
Finans Sektörü Faaliyetlerinden Brüt Kâr/Zarar	7,758	8,912	15%	21%	28%
Toplam	36,522	32,026	-12%	100%	100%

Kaynak: TSPAKB

A.D: Anlamalı Değil

GİDER DAĞILIMI

Aracı kurumların faaliyet giderleri 2007 yılının ilk çeyreğine göre, 2008'in aynı döneminde %18 artarak 214 milyon YTL'ye yükselmiştir.

En önemli gider kalemi, personel ücret ve giderleri olup geçen seneye göre %21 artarak 116 milyon YTL olmuştur. 2007'nin ilk çeyreğine göre toplam çalışan sayısı azalmasına rağmen artan personel giderinin tüm giderler içindeki payı pek değişmeyerek %54 olmuştur. Bu kaleme personel ücret, sigorta, yemek, servis, özel sağlık sigortası gibi giderler de dahildir.

Aracı kurum sektöründe çalışan sayısı Aralık 2007'de 5.860 iken Mart 2008'de 5.767 idi. Böylece ilk üç ayda sektörde ortalama 5.814 kişi çalıştığı varsayılabilir. Buna göre bir çalışanın 2008/03 döneminde aylık ortalama maliyeti 6.662 YTL'dir. Ortalama çalışan maliyeti 2007 yılının ilk çeyreğindeki 5.427 YTL'ye göre %24 artmıştır.

Diğer genel yönetim giderlerinde yer alan kira, elektrik, su, telefon, bilgi işlem altyapısı gibi giderler toplam genel yönetim giderlerinin dörtte birine denk gelmektedir. Dönem içinde ödenen üyelik, aidat, komisyon, vergi, harçları içeren diğer resmi giderler 18 milyon YTL'ye yaklaşmış ve önceki yıla göre %11 artmıştır.

Tablodaki pazarlama ve satış giderlerine araştırma ve geliştirme giderleri de dahil edilmiştir. Bu giderler karşılaştırılan dönemler arasında %46 artmış, 2008 yılının Mart ayı sonunda 21,6 milyon YTL olmuştur. Bu giderin %35'ini iki banka kökenli aracı kurum üstlenmektedir.

KÂRLILIK

2008 yılının ilk çeyreğinde geçen yılın eş dönemine göre hisse senedi işlem hacmi %10 artarken, kurumların en önemli gelir kalemlerinden hisse senedi komisyonları %9 gerilemiştir. Diğer taraftan vadeli işlem hacimlerindeki artışa paralel olarak bu işlemlerden elde edilen komisyonların artmasıyla toplam komisyon gelirleri %9 yükselmiştir. Ancak, bu dönemde piyasadaki olumsuz havanın etkisiyle kurumlar kendi portföyleri için yaptıkları yatırımların alım-satımından zarar etmiştir. Bununla beraber, kurumların varlık yönetimi, kurumsal finansman ve danışmanlık gibi hizmet gelirleri %17 artmıştır.

Öte yandan, faaliyet giderleri artmaya devam etmiştir. Personel giderleri %21 artarak 116 milyon YTL'ye ulaşmış, toplam giderlerin %54'ünü oluşturmuştur.

Doğrudan esas faaliyetle ilişkilendirilmeyen kira geliri gibi diğer faaliyet gelirleri 19 milyon YTL'den 16 milyon YTL'ye düşmüştür. Çeşitli komisyon giderlerini kapsayan diğer faaliyet giderleri de 9 milyon YTL'den 19 milyon YTL'ye çıkmıştır. Bazı aracı kurumlar menkul kıymet değer düşüş karşılıklarını bu kaleme takip etmektedir.

Faiz ve temettü gelirleri gibi kalemleri içeren esas faaliyet dışı finansal gelirler 97 milyon YTL'ye çıkmıştır. Bu gelirlerin 40 milyon YTL'si bir aracı kurumun kur farkı gelirlerini içermekte olup, geçen döneme göre hızla bir artış göstermiştir. Aynı kalem içerisinde yer alan faiz ve temettü gelirleri 32 milyon YTL ile karşılaştırılan dönemler içinde pek değişmemiştir.

Esas faaliyet dışı finansal giderler 24 milyon YTL'den 67 milyon YTL'ye çıkmıştır. Bu durum aynı aracı kurumun kur farkı giderlerinin geçen döneme göre yükseliş göstermesinden kaynaklanmaktadır. Esas faaliyet

Gider Dağılımı	31.03.2007	31.03.2008	Değişim	31.03.2007	31.03.2008
	Bin YTL	Bin YTL		% Dağılımı	% Dağılımı
Pazarlama, Satış Giderleri	14,755	21,557	46%	8%	10%
Genel Yönetim Giderleri	166,692	192,682	16%	92%	90%
Personel Giderleri	96,122	116,172	21%	53%	54%
Diğer Genel Yönetim Giderleri	70,570	76,516	8%	39%	36%
Toplam	181,446	214,239	18%	100%	100%
Kaynak: TSPAKB					

dışı finansal giderlerde yer alan faiz giderleri de 7 milyon YTL düzeyindedir. Ayrıca, bazı kurumlar menkul kıy-

met değerlemesinden kaynaklanan reeskont giderlerini bu kalemde göstermektedir.

Sonuç olarak, kurumların vergi öncesi dönem kârı 23,7 milyon YTL olmuş, vergi giderlerinin düşülmesiyle net dönem kârı 8 milyon YTL'ye gerilemiştir. Bununla beraber, mali tabloları analiz edilen kurumlarda durdurulan faaliyetlerden kâr/zarar yoktur.

Azınlık payları kalemi, konsolide bilançoda, iştirak ve bağlı ortaklıkların net dönem kârlarından, kendi payları dışında kalan paylara denk gelen kısmını göstermektedir. Başka bir deyişle, aracı kurumlar, konsolide edilen iştirak ve bağlı ortaklıklardan kaynaklanan kâr ve zararın düzeltmesini bu kalemde yapmakta ve iştirakin kendine ait olmayan kısmının kârını çıkarmakta, zarar varsa da kendine ait olmayanzarar tutarını eklemektedir.

2007 ilk üç ayında bu kurumların iştirakleri 12 milyon YTL kâr ederken, 2008 yılının ilk üç ayında 14 milyon zarar etmişlerdir. Böylece, iştirakleri dahil edildiğinde 8 milyon YTL net dönem kârı eden kurumlar, iştiraklerin kendilerine ait olmayan kısımları hariç tutulduğunda 22 milyon YTL kâr etmişlerdir.

Sonuç itibarıyla, gelirlerin düşmesi ve faaliyet giderlerinin artması sonucunda, aracı kurumların yılın ilk üç ayındaki net dönem kârı 22 milyon YTL olmuş, 2007 yılının aynı dönemine göre %68 azalmıştır.

Aracı kurumların kâr dağılımına bakıldığında, bu dönem sadece 39 kurumun kâr ettiği görülmektedir. 2007/03 döneminde 68 kurum kâr açıklamıştı. Kâr eden kurum sayısındaki azalışa paralel olarak, kâr toplamı azalmış, zarar toplamı artmıştır. Bununla beraber, toplam 23 milyon YTL kâr eden iki kurum, sektörün kârının önemli bir kısmın oluşturmaktadır.

Bu dönemde sadece 39 kurum kâr etmiş olup, iki kurumun toplam dönem kârı 24 milyon YTL civarındadır. Diğer 37 kurumun kârı ise ancak zarar eden kurumların toplam zararını telafi edici nitelikte olmuştur.

Aracı Kurumların Kâr Dağılımı			
	31.03.2007	31.03.2008	Değişim
Kâr Eden Kurum Sayısı	68	39	-43%
Zarar Eden Kurum Sayısı	30	59	97%
Kâr Toplamı (Bin YTL)	74,272	56,578	-24%
Zarar Toplamı (Bin YTL)	-5,369	-34,548	543%
Net Dönem Kârı	68,903	22,030	-68%
Kaynak: TSPAKB			

Esra Esin Savaşan
esavasani@tspakb.org.tr

GÜNDEMDEKİ MEVZUAT DEĞİŞİKLİKLERİ

Temmuz ayında, sermaye piyasası mevzuatında vadeli işlem ve opsiyon borsalarının kuruluş ve çalışmaları hakkında düzenleme getiren yönetmelik ile gayrimenkul yatırım ortaklığı, aracı kuruluşlar ve vadeli işlemler aracılık şirketlerine ilişkin düzenleme getiren tebliğlerde değişikliğe gidildiği görülmektedir. Okuyucularımızın mevzuat takibinde yardımcı olmak üzere değişikliklere ilişkin düzenlemelere aşağıda yer verilmiştir.

DÜZENLEME DEĞİŞİKLİKLERİ

VADELİ İŞLEM VE OPSİYON BORSALARININ KURULUŞ VE ÇALIŞMA ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİKTE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK

Vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerinin güven ve istikrar içinde işlem görmesini sağlamak üzere, vadeli işlem ve opsiyon borsalarının kuruluş, teşkilat, faaliyet, denetim, üyelik ilke ve esasları 23.02.2001 tarih ve 24327 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsalarının Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelik” (Yönetmelik) tarafından düzenlenmektedir.

09.07.2008 tarih ve 26931 sayılı Resmi Gazete’de, ilgili Yönetmelikte değişiklik yapan ve Yönetmeliğin **yönetim kurulunun görev ve yetkilerini belirleyen 15. ve borsada gerçekleştirilecek işlem esaslarını düzenleyen 30. maddelerini** değiştiren “Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsalarının Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” yayımlanarak, yürürlüğe girmiştir.

Düzenleme uyarınca; borsalar, işlemlerin açık, düzenli ve dürüst bir şekilde gerçekleşmesinin sağlanması ve buna ilişkin aykırılıklar ile Sermaye Piyasası Kanununa aykırılık oluşturacak şekilde gerçekleştirilen borsa işlemlerinin tespit edilmesi amacıyla

bünyelerinde gerekli gözetim sistemini kuracak ve gözetim konusunda Kurul tarafından verilecek görevleri yerine getireceklerdir. Borsalarda işlem gören sermaye piyasası araçları veya bu sermaye piyasası araçlarının dayanağını oluşturduğu varlıkların, Sermaye Piyasası Kanunu uyarınca kurulmuş diğer borsa ve teşkilatlanmış piyasalarda işlem görmesi halinde ise, borsaların, diğer borsa ve teşkilatlanmış piyasalarda oluşturulan gözetim sistemlerinin etkin bir şekilde çalışması için veri ve bilgi akışı konusunda gerekli desteği vermesi ve işbirliği yapması zorunlu tutulmuştur.

Ayrıca, yukarıdaki düzenlemeye paralel olarak, Yönetmelik ile düzenlenen gözetim sistemini kurmak yönetim kurulunun görev ve yetkileri arasında sayılmıştır.

GAYRİMENKUL YATIRIM ORTAKLIKLARINA İLİŞKİN ESASLAR TEBLİĞİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR TEBLİĞ

Gayrimenkul yatırım ortaklıklarının kurucularına ve kuruluş usullerine, paylarının Kurul kaydına alınması ve halka arzına, yönetimine ve yöneticilerinde aranacak niteliklere, faaliyet konuları ve portföy sınırlamaları ile kamuyu aydınlatma kapsamında periyodik olarak açıklayacakları bilgilere ilişkin esaslar Seri:VI, No:11 sayılı “Gayrimenkul Yatırım Ortaklıklarına İlişkin Esaslar Tebliği” (Tebliğ) ile düzenlenmektedir.

İlgili Tebliğin;

- Tebliğin amacına ilişkin düzenleme getiren 1.,
- Düzenlemedeki tanımlara yer veren 4.,
- Gayrimenkul yatırım ortaklıklarının kuruluş şartlarını belirleyen 6.,
- Ortaklık kurucularının niteliklerini düzenleyen 7.,
- Kayda alınma başvurusuna ve Kurul kaydına alınmaya ilişkin hükümler getiren 10. ve 12.,
- Ortaklık hisse senetlerinin halka arzını düzenleyen 11.,
- Kurul’a yapılacak bildirimlerin belirlendiği 13.,

- Hisse senetlerinin borsaya kote edilmesine ilişkin hükümler içeren 14.,
- Hisse senetlerinin türü ve devrini düzenleyen 15.,
- İmtiyazlı pay ihracına ilişkin düzenleme getiren 16.,
- Yönetim kurulu üyelerinin ve denetçilerinin niteliklerini belirleyen 17.,
- Ortaklıkta genel müdür olarak görev yapacak kişilerin niteliklerini belirleyen 19.,
- Yönetim kurulu üyelerine ilişkin yasakları düzenleyen 20.,
- Özellik arz eden kararları belirleyen 21.,
- Ortaklık portföyünün idaresine ilişkin hükümler içeren 22.,
- Ortaklıkların yapamayacakları işleri belirleyen 24.,
- Ortaklıkların yatırım faaliyetlerini düzenleyen 25.,
- Ortaklıkların yatırımlarına ilişkin yasaklar getiren 26.,
- Ortaklık iştiraklerine ilişkin düzenleme getiren 32/A,
- Gayrimenkul değerlendirme şirketinin seçimine ilişkin hükümler getiren 39.,
- Periyodik tablo ve raporlara ilişkin esasları belirleyen 42.,
- Bilgi verme ve kamuyu aydınlatmaya ilişkin düzenleme getiren 43.,
- Kayda alma ücretine ilişkin hükümler içeren 45.,

maddelerinde değişiklik yapan ve lider sermayedara ilişkin özel şartlar getiren 8. maddeyi Tebliğe ekleyerek, "hisse senetlerinin kurul kaydına alınması" şeklinde yer alan Tebliğin üçüncü bölümünün başlığını "payların Kurul kaydına alınması" şeklinde değiştiren Seri:VI, No:21 sayılı "Gayrimenkul Yatırım Ortaklıklarına İlişkin Esaslar Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ" 27.07.2008 tarih ve 26949 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Tebliğ genelinde "hisse senedi" ifadesi, "pay" ifadesi ile değiştirilmiştir. Değişiklik ile, "lider sermayedar" ve "yönetim kurulu üyelerinin bağımsızlığı" tanımlanmış, lider sermayedara ilişkin özel şartlar belirlenirken, bağımsız yönetim kurulu üyeliğinde yedi yıl olarak belirlenen süre sınırı getirilmiştir. Lider sermayedarın paylarını devretme süresine kısıt getirildiği görülmektedir. Ayrıca, lider sermayedara ilişkin olarak, imtiyazlı payları iki yıl elde tutması veya hakim

durumunu koruması şartı getirildiği görülmektedir. Şöyle ki, ortaklıkta yönetim hakimiyeti sağlayacak orandaki imtiyazlı payların, kuruluş/dönüşüm aşamasında ve ulaştırılması gereken asgari halka açıklık oranını temsil eden payların halka arz suretiyle satış süresinin bitimini takip eden iki yıl boyunca, sadece lider sermayedar tarafından iktisap edilmesi gerekmektedir. İmtiyazlı payların devri Kurul iznine tabidir. Ortaklıkta imtiyazlı payların mevcut olmaması halinde ise, lider sermayedarın ortaklıkta hakim ortak konumunda olması ve bu konumunu ulaştırılması gereken asgari halka açıklık oranını temsil eden payların halka arz suretiyle satış süresinin bitimine kadar koruması gerekmektedir.

Gayrimenkul yatırım ortaklığına dönüşüm ile gayrimenkul yatırım ortaklıklarının kuruluş şartlarında düzenleme ile değişikliğe gidilmiş, ortaklarına ilişkin nitelikler de yeniden düzenlenmiştir.

Yönetim kurulunun özellik arz eden kararlarına ilişkin olarak getirilen düzenleme ile, ortaklığa işletmecilik hizmeti verecek gerçek veya tüzel kişilerin belirlenmesine ilişkin kararlar özellik arz eden kararlar arasında sayılmış, ortaklığa işletmecilik hizmeti veren şirketlere de özellik arz eden kararlarda taraf olarak yer verilmiştir.

Düzenleme uyarınca, ortaklıklar, sermaye piyasası araçlarını ödünç verebilecekler, ancak sermaye piyasası araçlarını açığa satamayacaklar, kredili menkul kıymet işlemi yapamayacaklar ve sermaye piyasası araçlarını ödünç alamayacaklardır. Ortaklıklara yatırım fonu alabilme olanağı ve altyapı yatırım ortaklıklarına ortak olabilme hakkı tanındığı görülmektedir.

Ortaklıkların yatırım faaliyetlerine ilişkin olarak getirilen düzenleme uyarınca ise, ortaklık portföyüne alınacak her türlü bina ve benzeri yapılara ilişkin olarak, yapı kullanma izninin alınmış ve kat mülkiyetinin tesis edilmiş olması zorunludur.

Periyodik tablo ve raporlara ilişkin esaslarda yapılan değişiklik ile, üç aylık raporlar, hesap dönemi sonunda, hesap döneminin bitimini takip eden on hafta içinde, diğer ara dönemlerde ise ilgili dönemin bitimini takip eden altı hafta içinde Kurula iletilecektir.

Tebliğin yayım tarihinden önce Kurula yapılmış olan gayrimenkul yatırım ortaklıklarına ilişkin kuruluş veya dönüşüm başvurularında aranacak kuruluş ve dönüşüm şartlarına ilişkin olarak, başvuru tarihinde yürürlükte olan Tebliğ hükümleri uygulanacaktır.

Tebliğin yayım tarihinden önce kuruluş veya dönüşüm suretiyle gayrimenkul yatırım ortaklığı statüsünü kazanmış ortaklıklarda bağımsız yönetim kurulu üyesi olarak atanmış kişilerin, bağımsız yönetim kurulu üyelikleri, görev süreleri sonuna kadar devam edecektir. Ancak görev sürelerinin tamamlanmasını takip eden ilk olağan genel kurul toplantısında, ortaklıkların değiştirilmiş hükümlerde yer alan şartları sağlayan bağımsız yönetim kurulu üyelerini atamaları gerekmektedir.

ARACILIK FAALİYETLERİ VE ARACI KURULUŞLARA İLİŞKİN ESASLAR HAKKINDA TEBLİĞDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR TEBLİĞ

Aracılık faaliyetleri ile bu faaliyetleri yapacak kuruluşların, kuruluş, faaliyet ve yetkilendirilmelerine ilişkin esasları Seri:V, No:46 sayılı "Aracılık Faaliyetleri ve Aracı Kuruluşlara İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ" (Tebliğ) ile düzenlenmektedir.

31.07.2008 tarih ve 26952 sayılı Resmi Gazete'de, ilgili Tebliğde değişiklik yapan Seri:V, No:102 sayılı "Aracılık Faaliyetleri ve Aracı Kuruluşlara İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ" yayımlanmıştır. Düzenleme, Tebliğin **faaliyet izni ve esaslarına ilişkin genel şartları belirleyen 9. ve müşteriye tanıma kuralını düzenleyen 12. maddelerinde** değişiklik içermektedir.

Düzenleme değişikliği ile, **aracı kuruluşların faaliyetlerde bulunmak üzere Kurul'dan izin alabilmeleri için aranan genel şartlara ilişkin hükümler getiren 9. maddesinin** birinci fıkrasının (d) bendinin (1) numaralı alt bendi yeniden düzenlenmiştir. Yapılan mevzuat değişikliği ile, aracı kuruluşların ortak, yönetici, ihtisas personeli ile müfettiş ve Türk Ticaret Kanunu uyarınca atanan denetçilerinin,

- Sermaye piyasası mevzuatı suçlarından,
- Bankacılık Kanunu suçlarından,

- Türk Ceza Kanununun 282. maddesinde düzenlenen suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçlarından,
- Terörle Mücadele Kanununun 8. maddesinin birinci fıkrasında düzenlenen terörün finansmanı suçlarından,
- Ödünç para verme işleri hakkında mevzuata aykırılık suçlarından,
- Devletin güvenliğine, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine, milli savunmaya ve devlet sırlarına karşı suçlardan,
- Casusluk, zimmet, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma suçlarından,
- Bilişim sistemini engelleme, bozma, verileri yok etme veya değiştirme suçlarından,
- Banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması suçlarından,
- Kaçakçılık, vergi kaçaklığı veya haksız mal edinme suçlarından,

ve kasten işlenen bir suçtan dolayı beş yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına mahkum olmaması gerekmektedir.

Tebliğin **müşteriyi tanıma kuralını düzenleyen 12. maddesinde** yer alan kimlik tespitine ilişkin düzenleme ise ilgili Kanun ismi değiştirilerek yeniden kaleme alınmış ve aracı kuruluşların, 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun ve ilgili mevzuat hükümleri uyarınca hesap açmadan önce müşterilerinin kimlik bilgilerini tespit edeceği düzenlenmiştir.

VADELİ İŞLEMLER ARACILIK ŞİRKETLERİNİN KURULUŞ VE FAALİYET ESASLARI HAKKINDA TEBLİĞDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR TEBLİĞ

Münhasıran vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri ile diğer türev araçların alım satımına aracılık faaliyetinde bulunacak olan vadeli işlemler aracılık şirketlerinin kuruluş, faaliyet ve yetkilendirilmelerine ilişkin esaslar Seri:V, No:90 sayılı "Vadeli İşlemler Aracılık Şirketlerinin Kuruluş ve Faaliyet Esasları Hakkında Tebliğ" (Tebliğ) ile düzenlenmiştir.

31.07.2008 tarih ve 26952 sayılı Resmi Gazete’de, ilgili Tebliğde değişiklik yapan Seri:V, No:103 sayılı “Vadeli İşlemler Aracılık Şirketlerinin Kuruluş ve Faaliyet Esasları Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ” yayımlanmıştır.

Değişiklik ile, **müşteriyi tanıma kuralını düzenleyen 15. maddede** yer alan müşterilerin kimlik bilgilerinin tespitine ilişkin hüküm, ilgili Kanun ismi değiştirilerek yeniden kaleme alınmış ve vadeli işlemler aracılık şirketinin 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun ve ilgili mevzuat hükümleri uyarınca sözleşme imzalamadan önce müşterilerinin kimlik bilgilerini tespit edeceği düzenlenmiştir.

Yurt İçi Yerleşiklerin Yatırım Tercihleri					
	Milyon YTL	2005	2006	2007	%D
YTL Mevduat		141.716	168.943	206.081	22,0%
DTH		82.128	108.754	111.619	2,6%
Kıymetli Maden Hesapları		96	250	152	-39,2%
Katılım Bankalarında Toplanan Fonlar		8.369	10.788	14.626	35,6%
DİBS		55.276	55.781	56.852	1,9%
Eurobond		5.348	5.413	4.309	-20,4%
Yatırım Fonları		29.374	22.012	26.381	19,8%
Repo		1.486	2.202	2.733	24,1%
Emeklilik Yatırım Fonları		1.219	2.821	4.558	61,6%
Hisse Senedi		23.020	26.256	31.070	18,3%
Toplam		348.032	403.220	458.381	13,7%

Yurt Dışı Yerleşiklerin Yatırım Tercihleri					
	Milyon YTL	2005	2006	2007	%D
Hisse Senedi		44.927	47.074	93.760	99,2%
DİBS		23.519	32.890	40.757	23,9%
Eurobond		851	745	505	-32,3%
Mevduat		4.608	5.617	6.638	18,2%
Toplam		73.905	86.326	141.659	64,1%

Halka Açık Şirketlerin Piyasa Değeri					
		2006	2007	01/08/2008	%D
Milyon YTL		230.038	335.948	288.679	-14,1%
Milyon \$		163.775	289.986	250.155	-13,7%
Halka Açık Kısımın Piyasa Değeri (Milyon \$)		51.815	91.364	77.902	-14,7%
Ortalama Halka Açıklık Oranı		32%	32%	31%	A.D.

İMKB'de İşlem Gören Hisse Senedi Sayısı					
		2006	2007	01/08/2008	%D
İşlem Gören Şirketler		316	319	319	0,0%
İşlem Gören Borsa Yatırım Fonları		6	8	8	0,0%

Birincil Halka Arzlar					
		2006	2007	01/08/2008	%D
Toplam Hacim (Milyon \$)		949	3.389	1.877	A.D.
Şirket Sayısı		19	11	2	A.D.

Halka Açık Şirket Kârlılığı					
		2005	2006	2007	%D
Kâr Eden Şirket Sayısı		231	219	249	13,7%
Zarar Eden Şirket Sayısı		79	100	67	-33,0%
Kâr Edenlerin Toplam Kârı (Milyon YTL)		17.103	22.575	31.807	40,9%
Zarar Edenlerin Toplam Zararı (Milyon YTL)		-2.458	-1.271	-713	-43,9%
Toplam Kâr/Zarar (Milyon YTL)		14.645	21.303	31.094	46,0%

Kurumsal Yatırımcı Portföy Büyüklüğü					
	Milyon \$	2006	2007	01/08/2008	%D
A Tipi Yatırım Fonları		599	762	555	-27,1%
B Tipi Yatırım Fonları		15.701	21.670	20.547	-5,2%
Emeklilik Yatırım Fonları		2.048	3.813	4.780	25,4%
Borsa Yatırım Fonları		88	226	169	-25,2%
Yatırım Ortaklıkları		280	317	273	-13,9%
Gayrimenkul Yat.Ort.		1.487	2.723	1.968	-27,7%
Risk Sermayesi Yat.Ort.		68	63	49	-23,2%
Toplam		20.271	29.574	28.340	-4,2%
Kurumsal Yatırımcı/GSMH		3,8%	4,0%	3,7%	A.D.

Yatırımcı Sayısı					
		2006	2007	2008/07	%D
Yatırımcı Sayısı		927.100	940.766	969.261	0,8%

Yabancı Yatırımcı İşlemleri					
	Milyon \$	2006	2007	2008/06	%D
Hisse Senedi Saklama Bakiyeleri		35.083	70.213	43.664	-37,8%
Saklamadaki Payı		68%	72%	70%	-3,5%
Hisse Senedi İşlem Hacimleri		88.519	144.143	82.218	A.D.
İşlem Hacmi Payı		19%	24%	29%	A.D.
Net Hisse Senedi Yatırımı		1.144	4.533	-1.104	A.D.

TSPAKB Üyeleri				
	2006	2007	01/08/2008	%D
Aracı Kurumlar	106	104	104	0,0%
Bankalar	40	41	41	0,0%
Toplam	146	145	145	0,0%

İMKB İşlem Hacimleri*				
Milyar \$	2006	2007	2008/06	%D
Hisse Senedi Piyasasında				
Aracı Kurum	459	602	287	A.D.
Tahvil/Bono Piyasasında				
Aracı Kurum	2.819	867	506	A.D.
Banka	1.269	4.039	2.314	A.D.
TCMB+Takasbank	546	300	50	A.D.
Tahvil/Bono Piyasası Toplam	4.634	5.206	2.870	A.D.

*:Alım-satım toplamıdır.

VOB Verileri*				
	2006	2007	2008/07	%D
İşlem Gören Kontrat Sayısı (Milyon Adet)	7	24	30	A.D.
Hacim (Milyon YTL)	35.753	236.071	206.447	A.D.
Açık Pozisyon (Dönem Sonu)	198.074	234.717	2.436.031	A.D.

*:Alım-satım toplamıdır.

Aracı Kurumlarla İlgili Veriler*				
Milyon YTL	2006	2007	2008/03	%D
Dönen Varlıklar	2.292	3.377	3.547	5,0%
Duran Varlıklar	393	464	482	3,9%
Aktif Toplam	2.685	3.841	4.028	4,9%
Kısa Vadeli Yükümlülükler	1.003	1.641	1.968	19,9%
Uzun Vadeli Yükümlülükler	34	46	49	7,6%
Azınlık Payları	149	212	178	-15,9%
Ana Ortaklık Özsermaye	1.500	1.942	1.832	-5,6%
Toplam Özsermaye ve Yükümlülükler	2.685	3.841	4.028	4,9%
Net Komisyon Gelirleri	509	605	145	A.D.
Faaliyet Kârı/Zararı**	172	303	-1	A.D.
Net Kâr	188	309	22	A.D.
Personel Sayısı	5.898	5.860	5.911	0,9%
Şubeler	246	234	215	-8,1%
İrtibat Bürosu	64	51	52	2,0%
Acente Şubeleri	4.514	4.775	5.118	7,2%

*:UFRS'ye ilişkin tebliğ 2008'de değişmiştir.

**::2006 ve 2007 için esas faaliyet kârıdır.

İMKB-100 Endeksi ve İşlem Hacmi				
	2006	2007	01/08/2008	%D
İMKB-100	39.117	55.538	42.985	-22,6%
İMKB-100 (En Yüksek)	48.192	58.232	54.708	-6,1%
İMKB-100 (En Düşük)	31.492	36.630	33.208	-9,3%
Günlük Ortalama İşlem Hacmi (Milyon \$)	919	1.194	1.440	20,6%

Yurt Dışı Borsa Endeksleri				
	2006	2007	01/08/2008	%D
Arjantin Merval	2.090	2.152	1.884	-12,4%
Brezilya Bovespa	44.474	63.886	57.630	-9,8%
Fransa CAC 40	5.544	5.614	4.314	-23,2%
Almanya DAX	6.653	8.067	8.156	1,1%
Hong Kong Hang Seng	19.965	27.813	22.863	-17,8%
Hindistan BSE Sens	13.787	20.287	14.657	-27,8%
Japonya Nikkei 225	17.226	15.308	13.095	-14,5%
Meksika IPC	26.448	29.537	26.959	-8,7%
Rusya RTS	1.922	2.291	1.942	-15,2%
Güney Afrika FTSE/JSE	24.915	28.958	26.505	-8,5%
İngiltere FTSE 100	6.221	6.457	5.355	-17,1%
ABD S&P 500	1.425	1.468	1.260	-14,2%
ABD Nasdaq 100	1.788	2.085	2.311	10,8%

A.D.:Anlamli değil

Haftalık olarak güncellenen Sermaye Piyasası Özet Verileri Tablosuna www.tspakb.org.tr adresindeki internet sitemizden ulaşabilirsiniz.

Kaynak: AK Yatırım, BDDK, Financial Times, Garanti Yatırım, İMKB, MKK, SPK, TCMB, TSPAKB, TÜİK, VOB

ABN AMRO BANK N.V. MERKEZİ AMSTERDAM İSTANBUL ŞUBESİ - ACAR YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş. - ADA MENKUL DEĞERLER A.Ş. ADABANK A.Ş. - AK YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş. - AKBANK T.A.Ş. - AKDENİZ MENKUL DEĞERLER TİCARET A.Ş. - ALAN YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş. - ALFA MENKUL DEĞERLER A.Ş. - ALTAY YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş. - ALTERNATİF YATIRIM A.Ş. - ALTERNATİFBANK A.Ş. - ANADOLU YATIRIM MENKUL KIYMETLER A.Ş. - ANADOLUBANK A.Ş. - ARAP TÜRK BANKASI A.Ş. - ARTI MENKUL KIYMETLER A.Ş. - ATA YATIRIM MENKUL KIYMETLER A.Ş. - ATAONLINE MENKUL KIYMETLER A.Ş. - AYBorsa MENKUL DEĞERLER TİCARETİ A.Ş. - B.A.B. MENKUL DEĞERLER TİCARETİ A.Ş. - BAHAR MENKUL DEĞERLER TİCARET A.Ş. - BANKPOZİTİF KREDİ VE KALKINMA BANKASI A.Ş. - BAŞKENT MENKUL DEĞERLER A.Ş. - BGC PARTNERS MENKUL DEĞERLER A.Ş. - BİRLEŞİK FON BANKASI A.Ş. - BİZİM MENKUL DEĞERLER A.Ş. - CALYON BANK TÜRK A.Ş. - CAMİŞ MENKUL DEĞERLER A.Ş. - CENSA MENKUL DEĞERLER A.Ş. - CITIBANK A.Ş. - CREDİT SUİSSE İSTANBUL MENKUL DEĞERLER A.Ş. - ÇAĞDAŞ MENKUL DEĞERLER A.Ş. - ÇALIK YATIRIM BANKASI A.Ş. - DARUMA MENKUL DEĞERLER A.Ş. - DEĞER MENKUL DEĞERLER A.Ş. - DEHA MENKUL KIYMETLER A.Ş. - DELTA MENKUL DEĞERLER A.Ş. - DENİZ YATIRIM MENKUL KIYMETLER A.Ş. - DENİZBANK A.Ş. - DENİZTÜREV MENKUL DEĞERLER A.Ş. - DEUTSCHE BANK A.Ş. - DEUTSCHE SECURITIES MENKUL DEĞERLER A.Ş. - DİLER YATIRIM BANKASI A.Ş. - DÜNYA MENKUL DEĞERLER A.Ş. - ECZACIBAŞI MENKUL DEĞERLER A.Ş. - EFG İSTANBUL MENKUL DEĞERLER A.Ş. - EGEMEN MENKUL KIYMETLER A.Ş. - EKİNCİLER YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş. - EKSPRES YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş. - ENTEZ MENKUL DEĞERLER TİCARETİ A.Ş. - ETİ MENKUL KIYMETLER A.Ş. - EURO YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş. - EVGİN YATIRIM MENKUL DEĞERLER TİCARET A.Ş. - FİNANS YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş. - FİNANSBANK A.Ş. - FORM MENKUL DEĞERLER A.Ş. - FORTIS BANK A.Ş. - FORTIS YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş. - GALATA MENKUL DEĞERLER A.Ş. - GARANTİ YATIRIM MENKUL KIYMETLER A.Ş. - GEDİK YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş. - GFC GENERAL FİNANS MENKUL DEĞERLER A.Ş. - GLOBAL MENKUL DEĞERLER A.Ş. - GSD YATIRIM BANKASI A.Ş. - GÜNEY MENKUL DEĞERLER TİCARETİ A.Ş. - GÜVEN MENKUL DEĞERLER A.Ş. - HAK MENKUL KIYMETLER A.Ş. - HALK YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş. - HEDEF MENKUL DEĞERLER A.Ş. - HSBC BANK A.Ş. - HSBC YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş. - İNFO YATIRIM A.Ş. - İNTER YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş. - İŞ YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş. - JP MORGAN CHASE BANK N.A. MERKEZİ COLUMBUS OHIO İSTANBUL TÜRKİYE ŞUBESİ - K MENKUL KIYMETLER A.Ş. - KALKINMA YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş. - KAPİTAL YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş. - MARBAŞ MENKUL DEĞERLER A.Ş. - MED MENKUL DEĞERLER A.Ş. - MEKSA YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş. - MERKEZ MENKUL DEĞERLER A.Ş. - MERRILL LYNCH MENKUL DEĞERLER A.Ş. - MERRILL LYNCH YATIRIM BANKASI A.Ş. - METRO YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş. - MILLENNIUM BANK A.Ş. - MNG MENKUL KIYMETLER YATIRIM A.Ş. - MORGAN STANLEY MENKUL DEĞERLER A.Ş. - NUROL MENKUL KIYMETLER A.Ş. - NUROL YATIRIM BANKASI A.Ş. - OPUS MENKUL DEĞERLER A.Ş. - ORION INVESTMENT MENKUL DEĞERLER A.Ş. - OYAK BANK A.Ş. - OYAK YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş. - ÖNCÜ MENKUL DEĞERLER A.Ş. - ÖNER MENKUL KIYMETLER A.Ş. - PAY MENKUL DEĞERLER A.Ş. - PİRAMİT MENKUL KIYMETLER A.Ş. - POLEN MENKUL DEĞERLER A.Ş. - POZİTİF MENKUL DEĞERLER A.Ş. - PRİM MENKUL DEĞERLER A.Ş. - RAYMOND JAMES YATIRIM MENKUL KIYMETLER A.Ş. - SAN MENKUL DEĞERLER A.Ş. - SANKO MENKUL DEĞERLER A.Ş. - SARDİS MENKUL DEĞERLER A.Ş. -SAYILGAN MENKUL DEĞERLER A.Ş. - SOCIETE GENERALE (SA) - SOYMEN MENKUL KIYMETLER A.Ş. - STANDARD ÜNLÜ MENKUL DEĞERLER A.Ş. - STANDARD YATIRIM MENKUL KIYMETLER A.Ş. - STRATEJİ MENKUL DEĞERLER A.Ş. - ŞEKER YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş. - ŞEKERBANK T.A.Ş. - T.C. ZİRAAT BANKASI A.Ş. - TACİRLER MENKUL DEĞERLER A.Ş. - TEKEENBANK A.Ş. - TEKSTİL BANKASI A.Ş. - TEKSTİL MENKUL DEĞERLER A.Ş. - TERA MENKUL DEĞERLER TİCARET YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş. - TOROS MENKUL KIYMETLER TİCARET A.Ş. - TURKISH YATIRIM A.Ş. - TURKLAND BANK A.Ş. - TÜRK EKONOMİ BAĞIŞKARLIĞI BANKASI A.Ş. - TÜRKİYE HALK BANKASI A.Ş. - TÜRKİYE İHRACAT KREDİ VE GARANTİ BANKASI A.Ş. - TÜRKİYE İŞ BANKASI A.Ş. - TÜRKİYE KALKINMA BANKASI A.Ş. - TÜRKİYE VAKIFLAR BANKASI T.A.O. - UBS MENKUL DEĞERLER A.Ş. - ÜNİVERSAL MENKUL DEĞERLER A.Ş. - VAKIF YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş. - WESTLB AG MERKEZİ DÜSSELDORF İSTANBUL MERKEZ ŞUBESİ - YAPI MENKUL DEĞERLER A.Ş. - YAPI VE KREDİ BANKASI A.Ş. - YATIRIM FİNANSMAN MENKUL DEĞERLER A.Ş.

TÜRKİYE SERMAYE PİYASASI ARACI KURULUŞLARI BİRLİĞİ

Büyükdere Caddesi No:173

1. Levent Plaza A Blok Kat:4

1. Levent 34394 İstanbul

Telefon: 212- 280 85 67

Faks: 212-280 85 89

www.tspakb.org.tr

tspakb@tspakb.org.tr

9 77 13048 15543 9